

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม

ในบทนี้จะกล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม รวมทั้งความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ ความสามารถในการใช้ภาษาที่จะกล่าวถึงในบทนี้ประกอบด้วย ความสามารถในการพูด และความสามารถในการฟัง* ซึ่งผลการศึกษาได้มาจากการสัมภาษณ์และการทดสอบประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความสามารถในการพูดและความสามารถในการฟังเข้าใจภาษาสำคัญ 4 ภาษาของชุมชนคือ ภาษาเขมร ส่วย ลาว และไทย ดังที่กล่าวไว้แล้วในวิธีการเก็บข้อมูล

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรโดยทั่วไป

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในที่นี้เป็นความสามารถในการพูด และความสามารถในการฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนได้หลายภาษา ผลการศึกษาความสามารถในการพูดได้หลายภาษาได้มาจากการรวมจำนวนภาษาที่ประชากรแต่ละคนพูดได้ แล้วนำมาหาความถี่ของประชากรที่พูดได้ในจำนวนภาษาและภาษาที่เหมือนกัน เช่น ความถี่ของประชากรที่พูดภาษาลาวได้ภาษาเดียว ความถี่ของประชากรที่พูดได้ 2 ภาษา ลาว-ไทย ความถี่ของประชากรที่พูดได้ 2 ภาษา เขมร-ลาว ความถี่ของประชากรที่พูดได้ 3 ภาษา เขมร-ลาว-ไทย ความถี่ของประชากรที่พูดได้ 3 ภาษา เขมร-ส่วย-ลาว และความถี่ของประชากรที่พูดได้ 4 ภาษา เขมร-ส่วย-ลาว-ไทย เป็นต้น เช่นเดียวกับความสามารถในการฟังเข้าใจได้หลายภาษาที่ได้มาจากการรวมจำนวนภาษาที่ประชากรแต่ละคนฟังเข้าใจ แล้วนำมาหาความถี่ของประชากรที่ฟังเข้าใจได้ในจำนวนภาษาและภาษาที่เหมือนกัน เช่น ความถี่ของประชากรที่ฟังเข้าใจได้ 2 ภาษา ลาว-ไทย ความถี่ของประชากรที่ฟังเข้าใจได้ 3 ภาษา เขมร-ลาว-ไทย ความถี่ของประชากรที่ฟังได้ 3 ภาษา ส่วย-ลาว-ไทย และความถี่ของประชากรที่ฟังเข้าใจได้ 4 ภาษา เขมร-ส่วย-ลาว-ไทย เป็นต้น

* ผู้วิจัยได้พิจารณาแยกกันระหว่างความสามารถในการพูดและความสามารถในการฟัง โดยที่ประชากรที่มีความสามารถในการฟัง อาจจะเป็นประชากรที่มีความสามารถในการพูดด้วยหรือไม่ก็ได้

ผลการศึกษาในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาของประชากร ผู้วิจัยแสดงไว้ใน ตารางที่ 12 ซึ่งตารางจะประกอบด้วย 6 ช่องด้วยกัน โดยที่แต่ละช่องใช้แสดงข้อมูลต่างกันคือ ช่องแรกทางซ้ายมือใช้แสดงจำนวนภาษาที่ประชากรพูดหรือฟังเข้าใจได้ ช่องที่ 2 ใช้แสดงภาษา หรือคู่ (combination) ภาษาที่ประชากรพูดหรือฟังเข้าใจได้ โดยคู่ภาษาที่ปรากฏในตาราง ผู้วิจัย ได้รวบรวมจากคู่ภาษาที่เป็นไปได้ทั้งหมดจากการรวมภาษาสำคัญของชุมชน 4 ภาษาเข้าด้วยกัน ตั้งแต่คู่ 2 ภาษาจนถึงคู่ 4 ภาษา ช่องที่ 3 ใช้แสดงร้อยละของประชากรที่พูดได้ในแต่ละภาษาหรือ คู่ภาษาในช่องที่ 2 ช่องที่ 4 ใช้แสดงร้อยละรวมของประชากรที่พูดได้ในจำนวนภาษาที่ต่างกัน ช่องที่ 5 ใช้แสดงร้อยละของประชากรที่ฟังเข้าใจในแต่ละภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 และช่องที่ 6 ใช้แสดงร้อยละรวมของประชากรที่ฟังเข้าใจได้ในจำนวนภาษาที่ต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงร้อยละของประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมที่มีความสามารถในการพูดและฟังเข้าใจได้หลายภาษา

จำนวนภาษา	ภาษาหรือคู่ภาษาที่พูดหรือฟังเข้าใจได้	จำนวนคนที่พูดได้ร้อยละ	รวม	จำนวนคนที่ฟังเข้าใจร้อยละ	รวม
4	ข-ส-ล-ท	41.14	ผู้พูดได้ 4 ภาษา 41.14	80.78	ผู้ฟังเข้าใจได้ 4 ภาษา 80.78
3	ข-ส-ล ข-ส-ท* ข-ล-ท ส-ล-ท	23.42 - 18.02 0.90	ผู้พูดได้ 3 ภาษา 42.34	0.60 - 10.81 0.30	ผู้ฟังเข้าใจได้ 3 ภาษา 11.71
2	ข-ส ข-ล ข-ท ส-ล ส-ท* ล-ท	0.90 2.40 0.30 0.30 - 6.91	ผู้พูดได้ 2 ภาษา 10.81	- - - - - 7.51	ผู้ฟังเข้าใจได้ 2 ภาษา 7.51
1	ข ส* ล ท	- - 5.71 -	ผู้พูดได้ 1 ภาษา 5.71	- - - -	ผู้ฟังเข้าใจได้ 1 ภาษา 0.00
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ ข = ภาษาเขมร ส = ภาษาส่วย ล = ภาษาลาว ท = ภาษาไทย

* เป็นภาษาและคู่ภาษาที่ผู้วิจัยไม่พบว่ามีการพูดได้ในชุมชนแห่งนี้ ส่วนประชากรที่พูดในภาษาเขมรหรือภาษาไทยได้เพียงภาษาเดียวนั้น จากการสำรวจภาษาของประชากรทั้งหมดพบว่า มีจำนวนเพียงเล็กน้อย และไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางจะเห็นได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมมีความสามารถในการใช้หลายภาษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าประชากรส่วนใหญ่มีภาวะหลายภาษา ทั้งนี้เพราะประชากรส่วนใหญ่สามารถพูดได้ตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป โดยเฉพาะประชากรที่พูดได้ 3 และ 4 ภาษา มีมากที่สุด ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 42 และ 41 ตามลำดับ รองลงมาคือประชากรที่พูดได้ 2 ภาษามีประมาณร้อยละ 11 ส่วนประชากรที่พูดได้ภาษาเดียวคือภาษาลาว มีอยู่เล็กน้อยประมาณร้อยละ 6 สำหรับความสามารถในการฟัง พบว่าประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 81 ฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา และจำนวนประชากรที่มีความสามารถในการฟังมีมากกว่าจำนวนประชากรที่พูดได้ ซึ่งมีสิ่งนี้นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสื่อสารระหว่างประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมไม่ค่อยมีปัญหาเท่าใดนัก กล่าวคือ ถึงแม้ว่าประชากรจะพูดไม่ได้หรือพูดกันคนละภาษาก็ตาม แต่ก็ยังคงพูดกันรู้เรื่องเพราะว่าต่างคนต่างก็ฟังภาษาของกันและกันเข้าใจเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า ภาษาลาวเป็นภาษาที่ประชากรเกือบทุกคนพูดได้ ไม่ว่าประชากรจะพูดได้กี่ภาษาก็ตาม ส่วนใหญ่จะพูดภาษาลาวได้ด้วย อีกทั้งปรากฏว่า ประชากรทุกคนฟังภาษาลาวเข้าใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่านอกจากภาษาลาวจะเป็นภาษาหลักของชุมชนภาษาหนึ่งแล้ว ภาษาลาวยังเป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาษาที่มีความสำคัญทั้งการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของภาคนี้โดยส่วนรวม ภาษาลาวจึงนับว่ามีความสำคัญและมีบทบาทต่อประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมด้วย นอกจากนี้บรรพบุรุษดั้งเดิมของประชากรในชุมชนแห่งนี้ยังมาจากเวียงจันทน์ ประเทศลาว จึงยังนับว่าประชากรมีความสัมพันธ์กับภาษาลาวและวัฒนธรรมลาวเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ประชากรที่อยู่บ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมไม่ว่าจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ตามจึงสามารถพูดภาษาลาวได้เกือบทุกคนและฟังภาษาลาวได้ เข้าใจทุกคน ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าภาษาลาวเป็นภาษาเด่น (dominant) ที่สุดของชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม และจากการที่ภาษาลาวเป็นภาษาที่เด่นนี้เอง ทำให้ประชากรที่พูดภาษาลาวได้ภาษาเดียว สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหลายภาษาและหลายกลุ่มชาติพันธุ์แห่งนี้ได้โดยปราศจากปัญหาการสื่อสารกันระหว่างประชากร และบุคคลที่ต้องการติดต่อสื่อสารกับประชากรในชุมชนก็ยังสามารถใช้ภาษาลาวเพียงภาษาเดียวได้

และจากการที่ภาษาลาวเป็นภาษาเด่นที่สุดในชุมชน ปัจจุบันจึงได้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มชาติพันธุ์ขึ้นในประชากรเขมรบางครอบครัว เท่าที่ผู้วิจัยพบมีประมาณ 2-3 ครอบครัวที่ พ่อ-แม่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์เขมร แต่จะใช้ภาษาลาวพูดกับลูกที่บ้านตั้งแต่ตอนที่ลูกยังเป็นเด็ก ทั้งนี้เนื่องจาก

ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาลาวที่มีมากกว่าดังกล่าว อีกทั้งเห็นว่าภาษาลาวมีศักดิ์ศรีเหนือภาษา
ตน ด้วยเหตุนี้จึงต้องการให้ลูกเปลี่ยนกลุ่มชาติพันธุ์จากเขมรเป็นลาว เพื่อที่ลูกจะได้อยู่ในสังคมได้
อย่างสะดวกสบายขึ้น

หากพิจารณาภาษาที่มีประชากรฟังเข้าใจแต่ไม่สามารถพูดได้แล้ว ผู้วิจัยพบว่า ภาษาที่มี
ผู้ฟังเข้าใจแต่พูดไม่ได้จำนวนมากที่สุด (ประมาณร้อยละ 32) คือ ภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
เหตุผล 3 ประการ คือ

- 1) ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น
วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
- 2) ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สอนในโรงเรียน
- 3) ภาษาไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาของคนส่วนใหญ่ ได้แก่ ภาษาลาว ดังนั้นหาก
ผู้ใดฟังภาษาลาวเข้าใจแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะฟังภาษาไทยเข้าใจด้วย

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

ในการศึกษาถึงเรื่องความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรตามกลุ่มชาติพันธุ์ผู้วิจัยได้แยกการศึกษาออกเป็น 3 เรื่องด้วยกันดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษาของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

ความสามารถในการใช้ภาษาต่าง ๆ ในที่นี้ เป็นความสามารถในการพูดและ
ความสามารถในการฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษา ของประชากรเขมร ส่วย
และลาว ผลการศึกษาได้มาจากการหาความถี่ของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดหรือฟัง
เข้าใจได้ในแต่ละภาษา จากนั้นนำความถี่ที่ได้มาหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 13
ซึ่งตารางประกอบ 4 ช่องด้วยกัน ช่องแรกทางซ้ายมือใช้แสดงภาษาสำคัญของชุมชนที่พูดได้หรือฟัง
เข้าใจ ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วย ลาว และไทย ช่องที่ 2 ใช้แสดงร้อยละของประชากร
เขมรที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้ ช่องที่ 3 ใช้แสดงร้อยละของประชากร
ส่วยที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้ และช่องที่ 4 ใช้แสดงร้อยละของ
ประชากรลาวที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้

ตารางที่ 13 แสดงร้อยละของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีความสามารถในการพูด
และฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษา

ภาษาสำคัญของชุมชน	ประชากรเขมร	ประชากรส่วย	ประชากรลาว
ภาษาที่พูดได้			
เขมร	100.00	96.25	46.25
ส่วย	65.90	100.00	35.00
ลาว	98.27	98.75	100.00
ไทย	73.99	66.25	53.75
ภาษาที่ฟังเข้าใจ			
เขมร	100.00	100.00	67.50
ส่วย	82.66	100.00	61.25
ลาว	100.00	100.00	100.00
ไทย	99.42	98.75	100.00

จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า นอกเหนือจากภาษาแม่ของตนแล้ว ประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความสามารถในการใช้ภาษาอื่น ๆ ดังนี้

- 1) ประชากรเขมรมีความสามารถในการใช้ภาษาลาวมากกว่าภาษาไทยและส่วยตามลำดับ
- 2) ประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ภาษาลาวมากกว่าภาษาเขมรและไทยตามลำดับ
- 3) ประชากรลาวมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาเขมรและส่วยตามลำดับ

2. ความสามารถในการใช้หลายภาษาของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

ความสามารถในการใช้หลายภาษาในที่นี้ เป็นความสามารถในการพูดและความสามารถในการฟังเข้าใจได้หลายภาษา ของประชากรเขมร ส่วย และลาว ซึ่งผลการศึกษาได้มาจากการหาความถี่ของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดหรือฟังเข้าใจได้ในจำนวนภาษาและภาษาที่เหมือนกัน จากนั้นนำความถี่ที่ได้มาหาค่าร้อยละ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 14 ซึ่งตารางประกอบด้วย 4 ช่องใหญ่ ๆ ด้วยกัน ช่องแรกทางซ้ายมือ ใช้แสดงจำนวนภาษาที่พูดหรือฟังเข้าใจได้ ช่องที่ 2 ใช้แสดงภาษาหรือคู่ภาษาที่พูดหรือฟังเข้าใจได้ ช่องที่ 3 ใช้แสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 ได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ของประชากร คือ เขมร ส่วย และลาว ช่องที่ 4 ใช้แสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 เข้าใจได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ของประชากรคือ เขมร ส่วย และลาว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 แสดงร้อยละของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีความสามารถในการพูดและฟัง
เข้าใจภาษาสำคัญของชุมชน ได้หลายภาษา

จำนวน ภาษา	ภาษาที่พูดหรือ ฟังเข้าใจได้	จำนวนประชากรที่พูดได้			จำนวนประชากรที่ฟังเข้าใจ		
		คนเขมร	คนส่วย	คนลาว	คนเขมร	คนส่วย	คนลาว
4	ข-ส-ล-ท	43.93	63.75	12.50	82.08	98.75	60.00
3	ข-ส-ล	20.81	31.25	21.25	0.58	1.25	-
	ข-ส-ท	-	-	-	-	-	-
	ข-ล-ท	29.48	-	11.25	17.34	-	7.50
	ส-ล-ท	-	2.50	1.25	-	-	1.25
2	ข-ส	1.16	1.25	-	-	-	-
	ข-ล	4.05	-	1.25	-	-	-
	ข-ท	0.58	-	-	-	-	-
	ส-ล	-	1.25	-	-	-	-
	ส-ท	-	-	-	-	-	-
	ล-ท	-	-	28.75	-	-	31.25
1	ข	-	-	-	-	-	-
	ส	-	-	-	-	-	-
	ล	-	-	23.75	-	-	-
	ท	-	-	-	-	-	-

จากผลการศึกษาสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

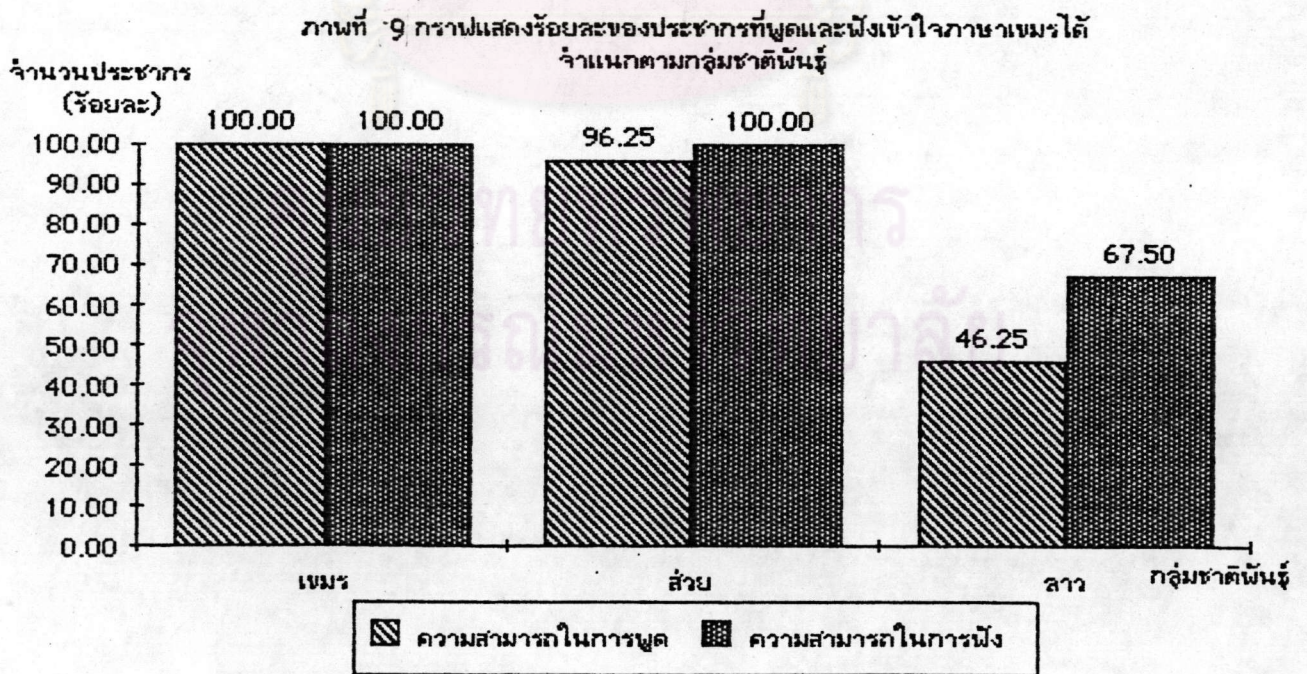
- 1) ประชากรเขมรส่วนใหญ่พูดได้ตั้งแต่ 3 ภาษาขึ้นไป ประชากรที่พูดได้ทั้ง 4 ภาษามีจำนวนสูงสุด สำหรับในการฟัง ประชากรส่วนใหญ่ฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา
- 2) ประชากรส่วยส่วนใหญ่พูดได้ตั้งแต่ 3 ภาษาขึ้นไป ประชากรที่พูดได้ทั้ง 4 ภาษามีจำนวนสูงสุด สำหรับในการฟัง ประชากรส่วนใหญ่ฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา
- 3) ประชากรลาวส่วนใหญ่พูดได้ตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ประชากรที่พูดได้ 2 ภาษาลาว-ไทย มีจำนวนสูงสุด รองลงมาในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ พูดภาษาลาวได้ภาษาเดียว สำหรับในการฟัง ประชากรฟังเข้าใจได้ 4 ภาษา มีจำนวนสูงสุด รองลงมาคือฟังเข้าใจได้ 2 ภาษาลาว-ไทย

3. ความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาตามกลุ่มชาติพันธุ์

จากผลการศึกษาเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในข้อ 1 และ 2 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความต่างเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน โดยพิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ 13 และ 14 เป็นสำคัญ จะพบความแตกต่างที่น่าสนใจหลายประการด้วยกัน และเพื่อให้เห็นความแตกต่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอไว้ในรูปของกราฟดังนี้

3.1 ความสามารถในการใช้ภาษาเขมร

ความสามารถในการใช้ภาษาเขมรของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันนั้น นอกเหนือจากประชากรเขมรซึ่งใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ และทุกคนพูดและฟังเข้าใจได้แล้ว ผู้วิจัยพบว่าประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรมากกว่าประชากรลาว ทั้งในการพูดและฟัง ดังแสดงในภาพข้างล่างนี้

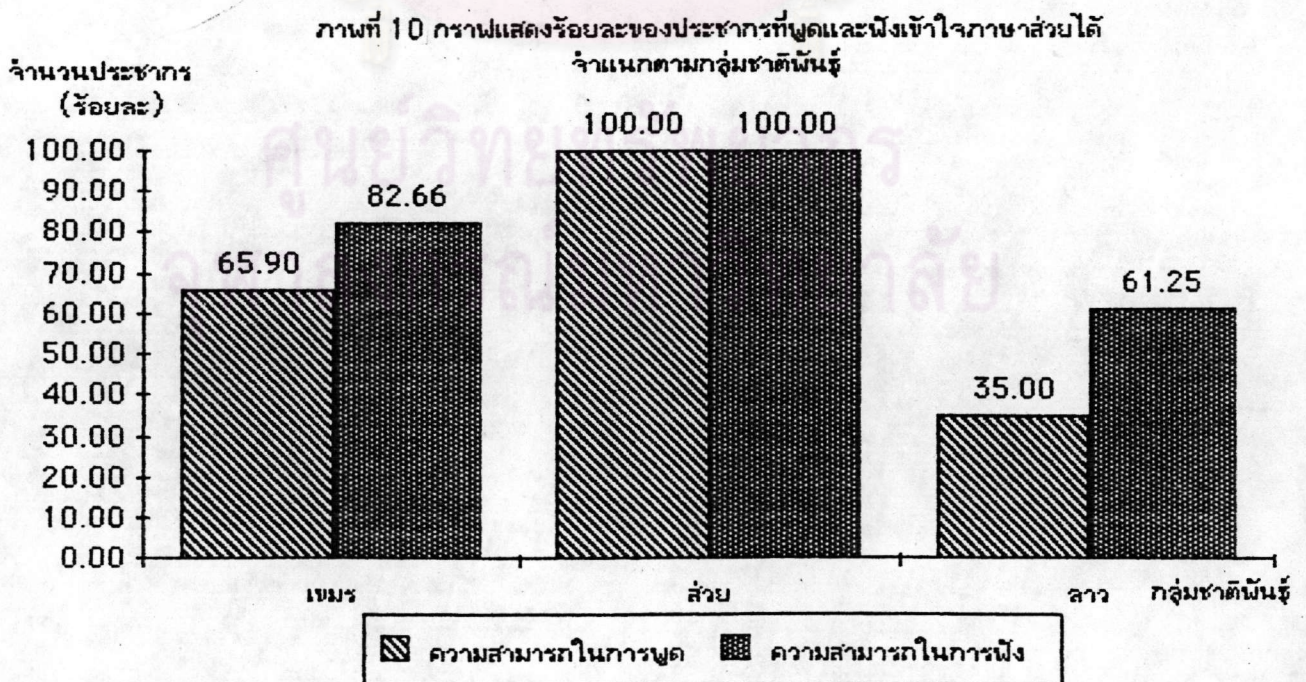

จากภาพที่ 9 จะเห็นว่าประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรได้เกือบทุกคน และมีจำนวนมากกว่าประชากรลาว ทั้งในการพูดและฟังเข้าใจได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุ 3 ประการ คือ

- 1) ประชากรส่วยและเขมรมีอยู่จำนวนมากในบริเวณแถบนั้น และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันตั้งแต่สมัยโบราณ จึงมีโอกาสดูเรียนรู้อาษาซึ่งกันและกันได้มากกว่า
- 2) ประชากรส่วยในชุมชนมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรเขมรที่มากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงต้องปรับตัวทางด้านภาษาเพื่อให้เข้ากับประชากรกลุ่มใหญ่
- 3) ภาษาส่วยและภาษาเขมรต่างก็เป็นภาษาในตระกูลมอญ-เขมร ด้วยกันทั้งคู่ ทั้ง 2 ภาษาจึงมีลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกันมากกว่าภาษาลาวที่เป็นภาษาตระกูลไท ด้วยเหตุนี้จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการทำให้ประชากรส่วยพูดและฟังเข้าใจภาษาเขมรได้มากกว่าประชากรลาว

3.2 ความสามารถในการใช้ภาษาส่วย

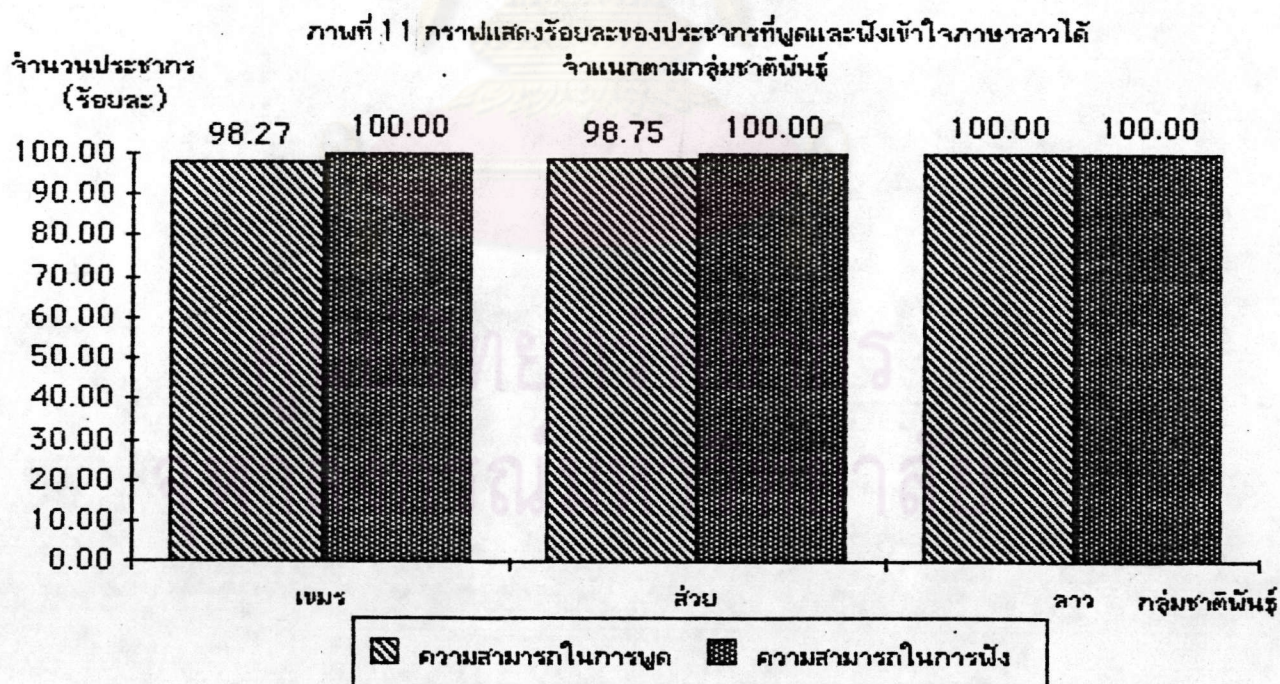
ความสามารถในการใช้ภาษาส่วยของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันนั้น นอกเหนือจากประชากรส่วยซึ่งใช้ภาษาส่วยเป็นภาษาแม่ และทุกคนพูดและฟังเข้าใจได้แล้ว ผู้วิจัยพบว่าประชากรเขมรมีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยมากกว่าประชากรลาว ทั้งในการพูดและฟัง ดังจะเห็นได้จากภาพข้างล่างนี้

จากภาพที่ 10 จะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรเขมรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยมีมากกว่าประชากรลาว ทั้งในการพูดและฟังเข้าใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุดังที่กล่าวมาแล้วคือ ประชากรเขมรและส่วยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาแต่โบราณ หมู่บ้านรอบ ๆ ชุมชนส่วนใหญ่ก็เป็นหมู่บ้านเขมรและส่วยทั้งสิ้น อีกทั้งลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกันของภาษาส่วยและเขมร ประชากรเขมรจึงมีโอกาสในการเรียนรู้ภาษาส่วยได้มากกว่า

3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาลาว

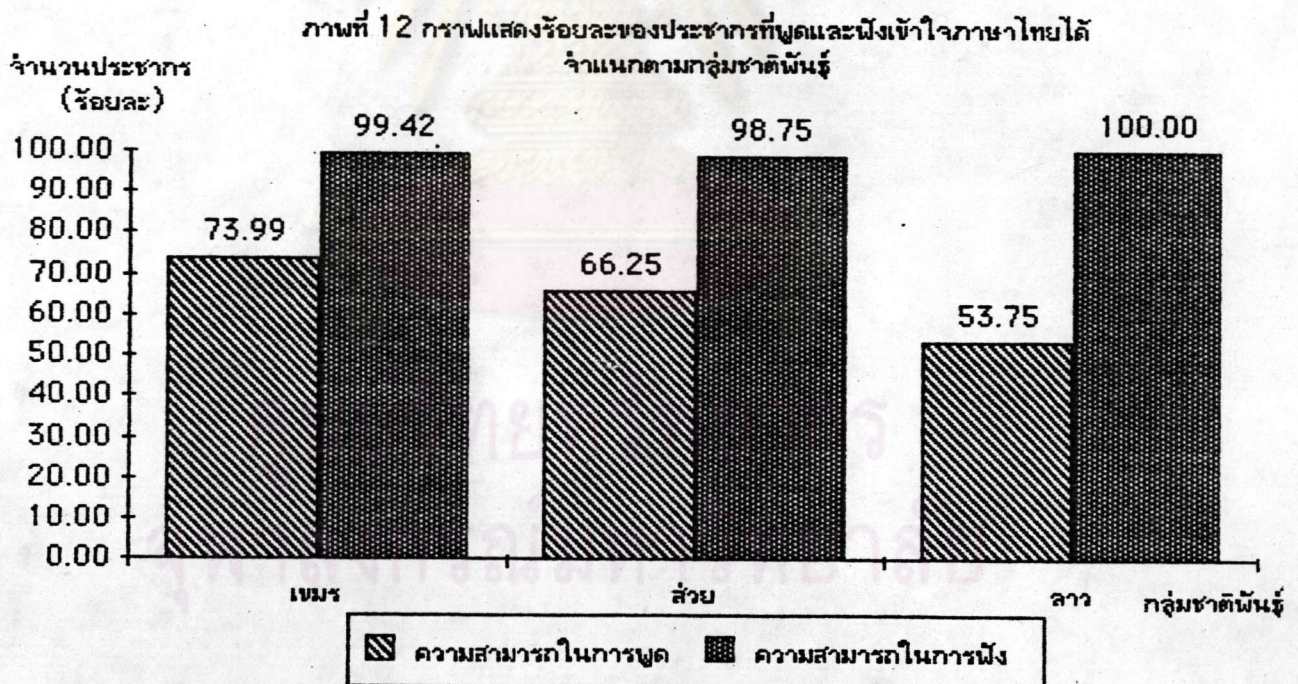
ความสามารถในการใช้ภาษาลาวของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันนั้น นอกเหนือจากประชากรลาวซึ่งพูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่ และทุกคนพูดและฟังเข้าใจได้ ผู้วิจัยพบว่าทั้งประชากรเขมร และส่วย ต่างก็สามารถพูดภาษาลาวได้เกือบทุกคน และฟังภาษาลาวเข้าใจทุกคนอีกด้วย ดังแสดงในภาพข้างล่างนี้

จากภาพที่ 11 จะเห็นได้ว่าประชากรเขมรและส่วยสามารถพูดภาษาลาวได้เกือบทุกคน และฟังภาษาลาวเข้าใจได้ทุกคน ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าประชากรไม่มีความแตกต่างในความสามารถในการใช้ภาษาลาวตามกลุ่มชาติพันธุ์

3.4 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าประชากรเขมรมีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรส่วยและลาว ส่วนความสามารถในการฟังภาษาไทยเข้าใจ ไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก ดังแสดงในภาพข้างล่างนี้

จากภาพที่ 12 จะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรเขมรที่มีความสามารถในการพูดภาษาไทย ได้มีมากที่สุด รองลงมา คือประชากรส่วยและลาวตามลำดับ ส่วนความสามารถในการฟังพบว่า ประชากรลาวฟังภาษาไทย เข้าใจทุกคน ประชากรเขมรและส่วยฟังภาษาไทย เข้าใจเกือบทุกคน จึงถือได้ว่าประชากรไม่มีความแตกต่างในความสามารถในการฟังภาษาไทย เข้าใจตามกลุ่มชาติพันธุ์

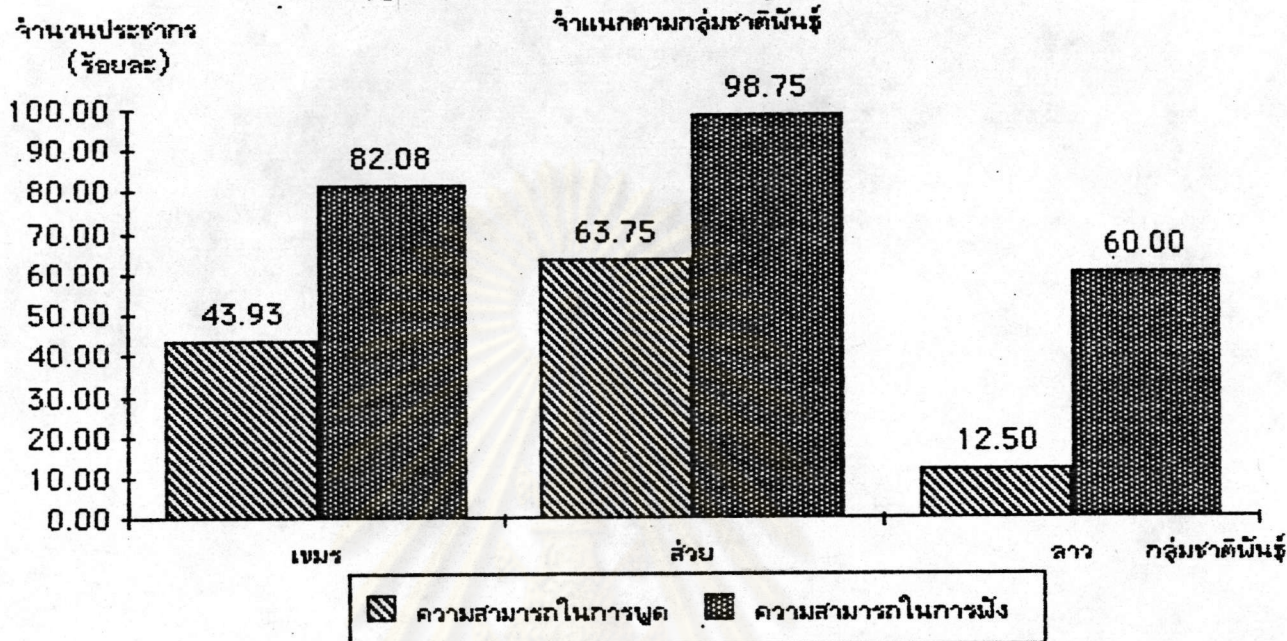
สำหรับการที่ประชากรเขมรมีความสามารถในการพูดภาษาไทยมากกว่านั้น อาจมีสาเหตุ หรือมีแรงผลักดันอื่นเนื่องมาจาก เรื่องของการแข่งขันในการใช้ภาษาไทยระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ก็ได้ กล่าวคือ เมื่อพูดกับคนที่พูดภาษาไทย หรือในการติดต่อราชการ ประชากรเขมรส่วนใหญ่จะหันมาใช้ภาษาไทยโดยจะ ไม่ใช้ภาษาลาว ทั้งนี้เพราะประชากรเขมรอาจต้องการแสดงความสามารถในการใช้ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการ ให้เหนือกว่าประชากรลาวที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ ในแถบนี้ ดังนั้นจะพบว่าประชากรเขมรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม มักจะใช้ภาษาไทยในการติดต่อราชการหรือกับคนที่พูดภาษาไทยมากกว่าประชากรลาวและส่วย แม้แต่ขณะที่ผู้วิจัย ทำการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง ยังพบว่าประชากรเขมรส่วนใหญ่พูดภาษาไทยกับผู้วิจัย มากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ และจากการที่มีโอกาสในการใช้ภาษาไทยที่มากกว่านี้ ยิ่งมีส่วนทำให้ ประชากรเขมรมีความชำนาญในการพูดภาษาไทยมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งจะต่างจากประชากรลาวที่ ส่วนใหญ่จะใช้แต่ภาษาลาวกับทุกคน ทั้งนี้เพราะภาษาลาวและภาษาไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และภาษาลาวยังสามารถใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้อย่างกว้างขวางทั่วไป ประชากรลาวจึง ไม่ค่อยเห็นความจำเป็นในการพูดภาษาไทยมากนัก

ส่วนความสามารถในการฟังนั้น ประชากรลาวไม่น่าจะมีความยากลำบากในการฟังภาษาไทยเข้าใจ เพราะภาษาไทยกับภาษาลาวที่ความคล้ายคลึงกันมาก ทั้งระบบเสียง ศัพท์ และระบบ ไวยากรณ์ (ดูลักษณะทั่วไปของภาษาลาวในภาคผนวก ก., หน้า 230 - 255)

3.5 ความสามารถในการใช้หลายภาษา

หากพิจารณาในเรื่องความแตกต่างของความสามารถในการใช้หลายภาษา ของประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ภาษา สำคัญของชุมชนได้ทั้ง 4 ภาษาคือ เขมร ส่วย ลาว ไทย มากกว่าประชากรเขมรและลาว ดังแสดงในภาพ ในหน้าถัดไป

ภาพที่ 13 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา
จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์

จากภาพที่ 13 แสดงให้เห็นว่าประชากรลาว มีความสามารถในการพูดและฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนทั้ง 4 ภาษาได้มากที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่าประชากรลาวมีความสามารถในการใช้หลายภาษาสูงสุด รองลงมาคือประชากรเขมร และลาวน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสาเหตุที่สำคัญคือ ประชากรลาวที่มีอยู่ในชุมชนมีเพียง 177 คนหรือประมาณร้อยละ 17 ของประชากรทั้งหมด และหากพิจารณาเฉพาะครอบครัวที่ใช้ภาษาส่วยอย่างเดียวยังพบว่ามีเพียง 11 ครอบครัวเท่านั้นจึงนับได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยของชุมชนเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรเขมรและลาวที่มากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ที่เป็นภาษาของประชากรกลุ่มใหญ่ของชุมชน (ภาษาหลักของชุมชน) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร และการอยู่ร่วมกันกับประชากรส่วนใหญ่ได้ดียิ่งขึ้น

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรที่มีเพศและอายุต่างกัน*

ในการศึกษาเรื่องความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรตามเพศและอายุ ผู้วิจัยได้แยกการศึกษาออกเป็น 3 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษาของประชากรเพศและอายุต่าง ๆ

ความสามารถในการใช้ภาษาต่าง ๆ ในที่นี้เป็นความสามารถในการพูดและฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษา ของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศและอายุต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาได้มาจากการหาความถี่ของประชากรแต่ละเพศและอายุที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษาได้ จากนั้นนำความถี่ที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ สำหรับผลการศึกษาโดยละเอียดทั้งหมด ผู้วิจัยได้แสดงไว้ในตารางที่ 15 ซึ่งในตารางประกอบด้วย 4 ช่องใหญ่ ๆ คือ ช่องแรกทางซ้ายมือใช้แสดงภาษาที่พูดหรือฟังเข้าใจได้ ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วย ลาว และไทย ช่องที่ 2 ใช้แสดงร้อยละของประชากรเขมรเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้ ช่องที่ 3 ใช้แสดงร้อยละของประชากรส่วยเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้ และช่องที่ 4 ใช้แสดงร้อยละของประชากรลาวเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดหรือฟังเข้าใจภาษาต่าง ๆ ในช่องที่ 1 ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรตามเพศและอายุในที่นี้ หมายถึงเฉพาะความแตกต่างของประชากรเพศต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ และประชากรอายุต่าง ๆ ในแต่ละเพศ

2. ความสามารถในการใช้หลายภาษาของประชากรเพศและอายุต่าง ๆ

ความสามารถในการใช้หลายภาษาในที่นี้ เป็นความสามารถในการพูดและฟัง เข้าใจ ภาษาสำคัญของชุมชนได้หลายภาษา ของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศและอายุต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาได้มาจากการหาความถี่ของประชากรแต่ละเพศและอายุที่พูดหรือฟังเข้าใจได้ใน จำนวนภาษาและภาษาที่เหมือนกัน จากนั้นนำความถี่ที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ สำหรับผลการศึกษา โดยละเอียดทั้งหมดผู้วิจัยได้แสดงไว้ในตารางที่ 16 และ 17 โดยที่ตารางที่ 16 ใช้แสดงความ สามารถในการพูดได้หลายภาษา ตารางประกอบด้วย 5 ช่องใหญ่ ๆ ช่องแรกทางซ้ายมือใช้แสดง จำนวนภาษาที่พูดได้ ช่องที่ 2 ใช้แสดงภาษาหรือคู่ภาษาที่พูดได้ ช่องที่ 3 ใช้แสดงร้อยละของ ประชากรเขมรเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 ได้ ช่องที่ 4 ใช้แสดงร้อยละ ของประชากรส่วยเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 ได้ และช่องที่ 5 ใช้แสดง ร้อยละของประชากรลาวเพศและอายุต่าง ๆ ที่พูดภาษาหรือคู่ภาษาในช่องที่ 2 ได้ ส่วน ตารางที่ 17 ใช้แสดงความสามารถในการฟังเข้าใจได้หลายภาษา ตารางประกอบด้วย 5 ช่อง ใหญ่ ๆ เช่นเดียวกับตารางที่ 16 แต่ต่างกันตรงที่ว่าตารางที่ 17 ใช้แสดงความสามารถในการฟัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 แสดงร้อยละของประชากรที่สามารถพูดได้หลายภาษา จำแนกตาม เพศ และอายุ ของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

จำนวน ภาษา	ภาษาหรือ คู่ภาษาที่ ฟังเข้าใจ	ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์เขมร										ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ส่วย										ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ลาว									
		ชาย					หญิง					ชาย					หญิง					ชาย					หญิง				
		1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
4	ข-ส-ล-ท	8.00	88.89	82.35	50.00	52.86	23.08	70.87	21.88	28.57	37.86	85.71	83.33	85.71	33.33	76.92	93.33	33.33	18.18	33.33	51.22	-	9.09	50.00	50.00	17.50	-	10.00	16.67	-	7.50
3	ข-ส-ล	-	-	5.88	40.00	7.14	-	16.13	62.50	42.86	30.10	14.29	8.33	14.29	50.00	17.95	-	66.67	72.73	66.67	43.90	-	-	12.50	25.00	5.00	-	10.00	50.00	41.54	37.50
	ข-ส-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ข-ล-ท	92.00	5.56	11.76	10.00	38.57	73.08	9.69	6.25	-	23.30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.53	18.18	12.50	25.00	20.00	20.00	-	-	-	2.50
	ล-ล-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.33	-	-	2.56	6.67	-	-	-	2.44	-	-	12.50	-	2.50	-	-	-	-	-
2	ข-ส	-	-	-	-	-	-	-	-	14.29	1.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ข-ล	-	5.56	-	-	1.43	-	3.23	9.38	14.29	5.83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.00	-	-	2.50
	ข-ท	-	-	-	-	-	3.84	-	-	-	0.97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล-ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.67	2.56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.71	45.45	-	-	40.00	80.00	30.00	-	-	17.50
1	ข	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.76	27.27	12.50	-	15.00	-	40.00	33.33	38.46	32.50
	ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของประชากรที่สามารถฟังเข้าใจได้หลายภาษา จำแนกตาม เพศ และอายุ ของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

จำนวน ภาษา	ภาษาหรือ คู่ภาษาที่ ฟังเข้าใจ	ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์เขมร										ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ส่วย										ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ลาว									
		ชาย					หญิง					ชาย					หญิง					ชาย					หญิง				
		1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
4	บ-ส-ล-ท	36.00	100.00	100.00	100.00	77.14	50.00	96.77	100.00	92.86	85.44	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	90.91	100.00	97.56	23.53	54.55	87.50	100.00	52.50	-	60.00	83.33	84.62	67.50
3	บ-ส-ล	-	-	-	-	-	-	-	-	7.14	0.97	-	-	-	-	-	-	-	9.09	-	2.44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	บ-ส-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	บ-ล-ท	64.00	-	-	-	22.86	50.00	3.23	-	-	13.59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.88	9.09	-	-	5.00	40.00	10.00	8.33	-	10.00
	ส-ล-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.50	-	2.50	-	-	-	-	-
2	บ-ส	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	บ-ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	บ-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ส-ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ส-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล-ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70.59	36.36	-	-	40.00	60.00	30.00	8.33	15.38	22.50
1	บ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ส	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาตามเพศและอายุ

จากผลการศึกษาเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรเพศและอายุต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในข้อ 1 และ 2 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความต่างเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศและอายุต่างกัน โดยพิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ 15, 16 และ 17 เป็นสำคัญ จะพบความแตกต่างที่น่าสนใจหลายประการด้วยกัน และในที่นี้ผู้วิจัยขอแยกกล่าวระหว่างความแตกต่างตามเพศ และความแตกต่างตามอายุ

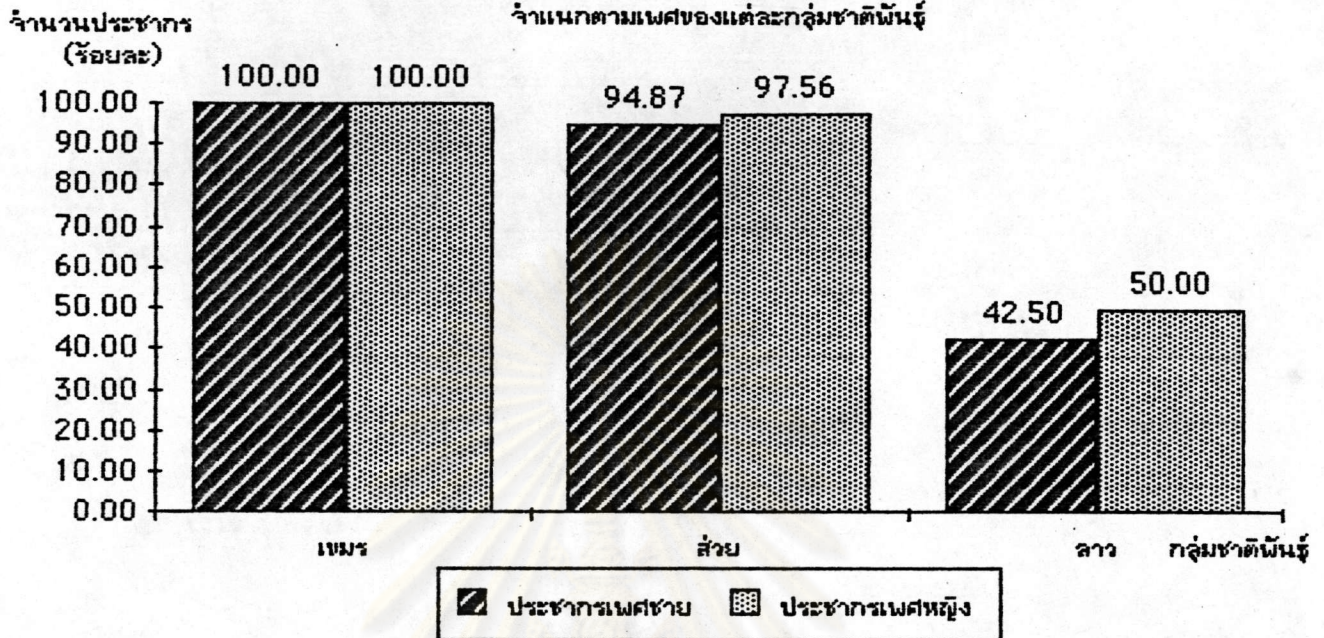
3.1 ความแตกต่างตามเพศ

3.1.1 ความสามารถในการใช้ภาษาเขมร

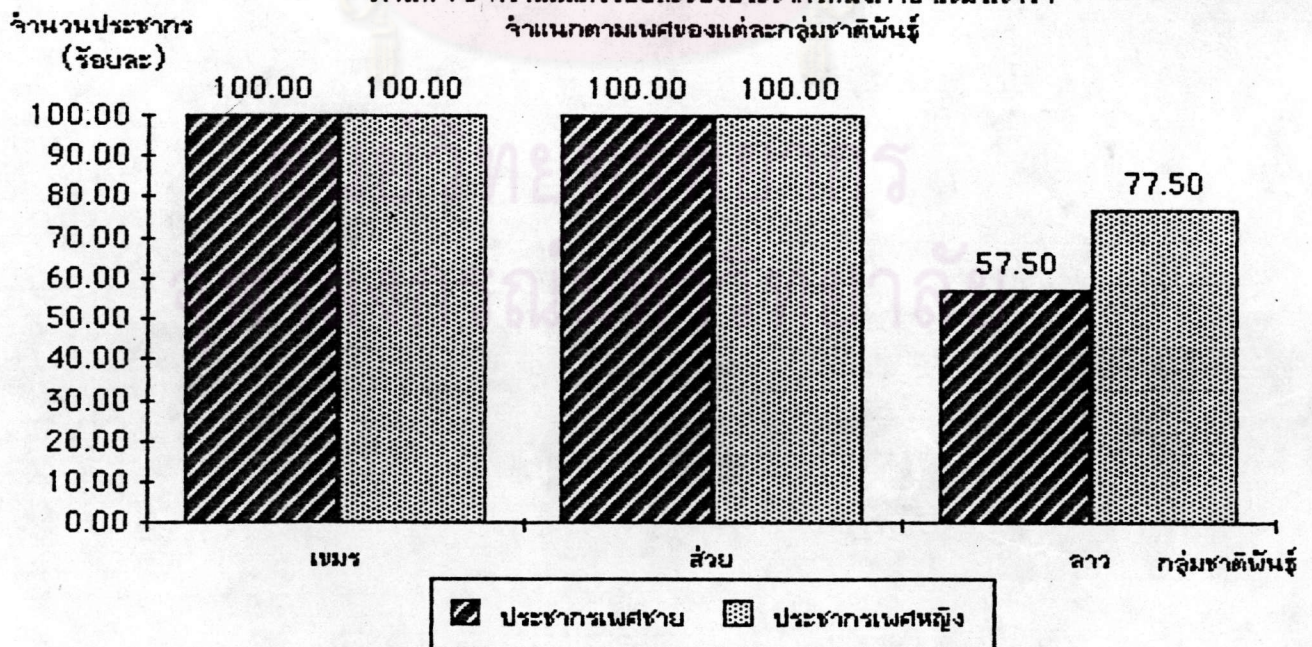
ความสามารถในการใช้ภาษาเขมรของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างตามเพศในประชากรเขมรและส่วย แต่จะมีความแตกต่างตามเพศเฉพาะประชากรลาวเท่านั้น กล่าวคือ ประชากรลาวเพศหญิงมีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรมากกว่าประชากรเพศชาย ทั้งในการพูดและฟัง ดังแสดงในภาพที่ 14 และ 15

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 14 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาเขมรได้
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

ภาพที่ 15 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาเขมรเข้าใจ
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

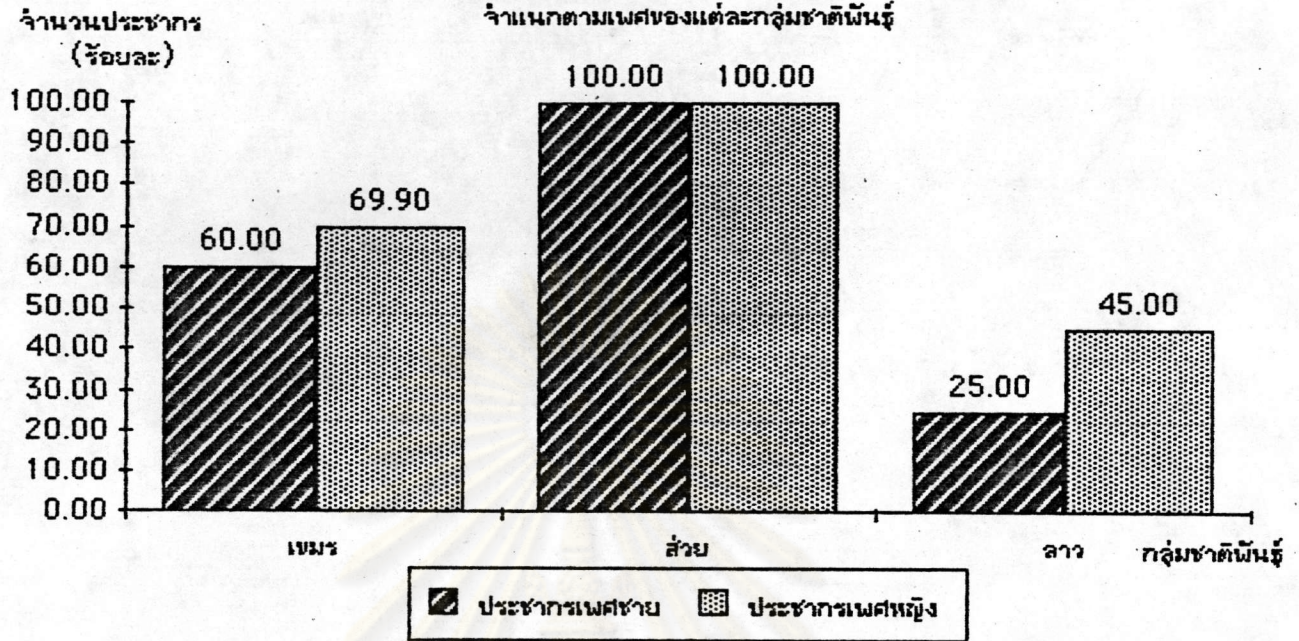
จากภาพที่ 14 และ 15 จะเห็นได้ว่าประชากรเพศชายและหญิงของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร และส่วยที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรมีจำนวนเท่า ๆ กัน ทั้งในภาษาพูดและฟัง แต่สำหรับประชากรลาวแล้วพบว่าประชากรเพศหญิงมีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรมีจำนวนมากกว่าประชากรเพศชาย ทั้งในการพูดและการฟัง แต่ในการพูดจะต่างกันไม่มากเท่าใดนัก

3.1.2 ความสามารถในการใช้ภาษาส่วย

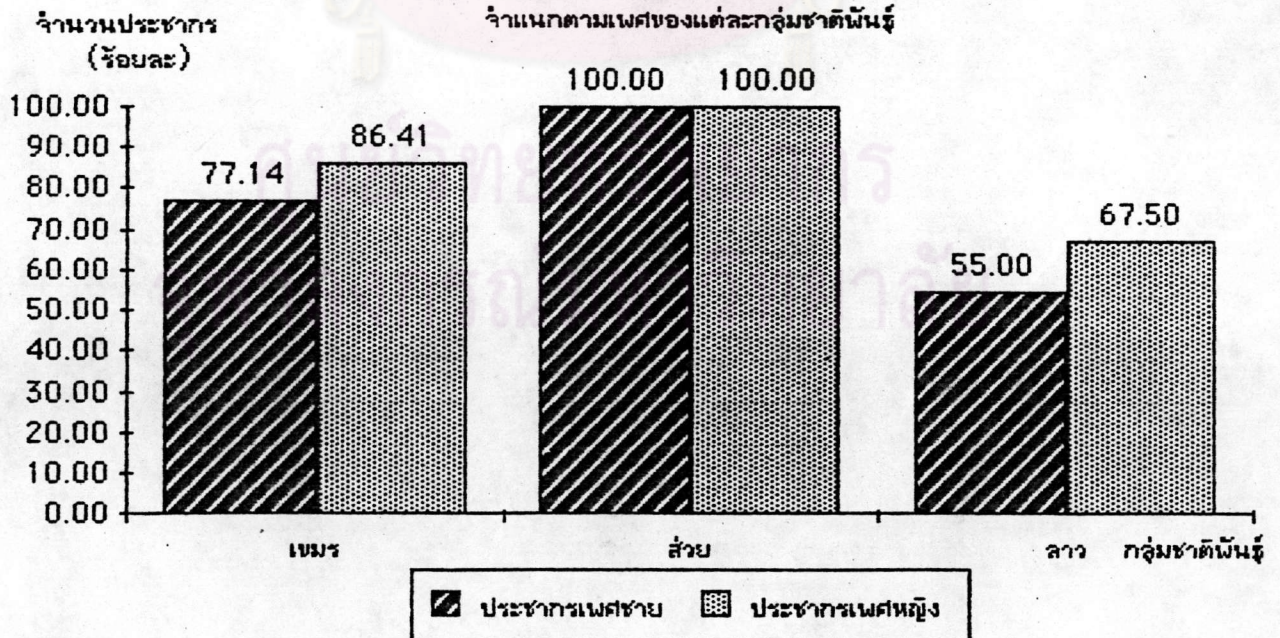
ความสามารถในการใช้ภาษาส่วยของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศต่างกัน ผู้วิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างตามเพศในประชากรส่วย แต่จะมีความแตกต่างตามเพศในกลุ่มประชากรเขมรและลาวทั้งในการพูดและฟัง ดังแสดงในภาพที่ 16 และ 17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 16 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาส่วยได้
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

ภาพที่ 17 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาส่วยเข้าใจ
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

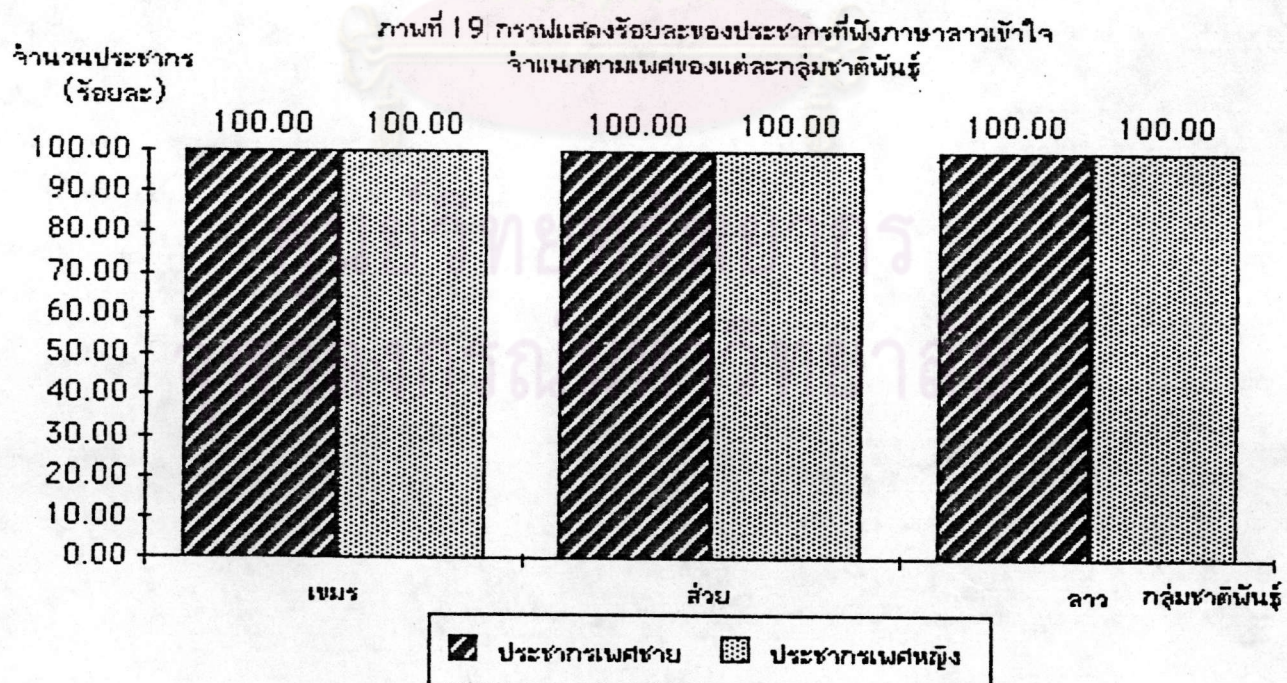
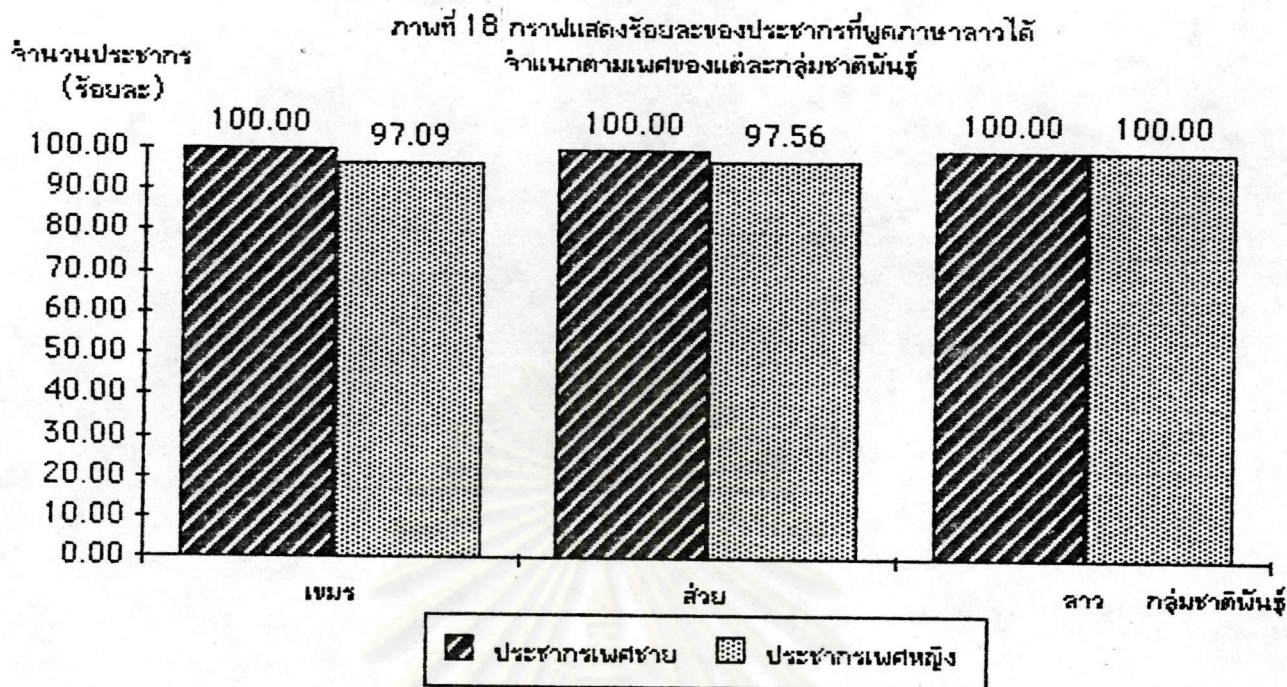
จากภาพที่ 16 และ 17 นอกเหนือจากประชากรส่วยที่พูดภาษาส่วยเป็นภาษาแม่ และทุกคนพูดและฟังเข้าใจได้แล้ว จะเห็นได้ว่าประชากรเขมรและลาวเพศหญิงที่มีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยมีจำนวนมากกว่าประชากรเพศชาย ทั้งในการพูดและฟังเข้าใจ แต่ความแตกต่างตามเพศในประชากรเขมรมีไม่มากเท่าใดนัก

จากการที่ประชากรเพศหญิงมีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรและส่วยมากกว่าประชากรเพศชายดังที่กล่าวไว้ในข้อ 3.1.1 และ 3.1.2 นั้น อาจมีสาเหตุสำคัญเนื่องจากการที่ประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่มักจะทำงานอยู่ที่บ้านหรือในชุมชน จึงทำให้มีโอกาสที่จะคลุกคลีหรือพูดคุยกับประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ โดยเฉพาะเพศหญิงด้วยกันมากกว่า

3.1.3 ความสามารถในการใช้ภาษาลาว

ความสามารถในการใช้ภาษาลาวของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีเพศต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างตามเพศในความสามารถในการใช้ภาษาลาว ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชากรสามารถพูดภาษาลาวได้เกือบทุกคน และฟังภาษาลาวเข้าใจทุกคน ดังแสดงในภาพที่ 18 และ 19

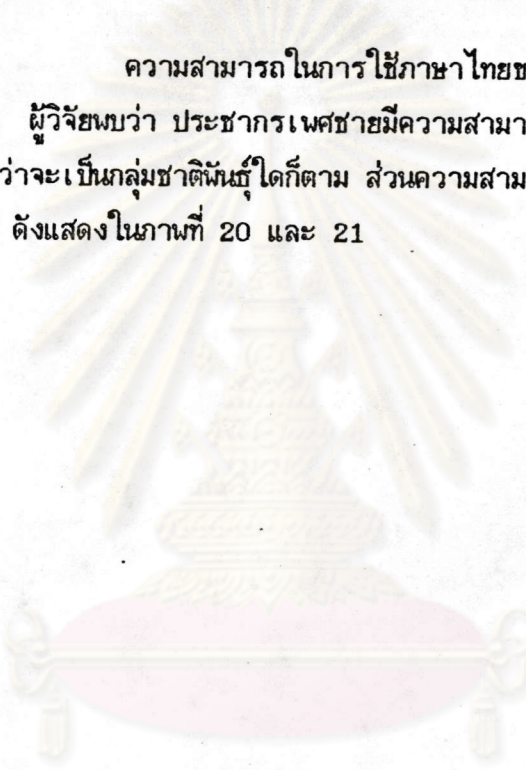
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากภาพที่ 18 และ 19 จะเห็นได้ว่าประชากรเกือบทุกคนสามารถพูดภาษาลาวได้ ยกเว้นประชากรเขมรและส่วยเพศหญิงบางคนเท่านั้นที่พูดไม่ได้ ส่วนการฟังประชากรทุกคนฟังภาษาลาวเข้าใจ ดังนั้นจึงถือว่าประชากรไม่มีความแตกต่างในความสามารถในการใช้ภาษาลาวตามเพศ

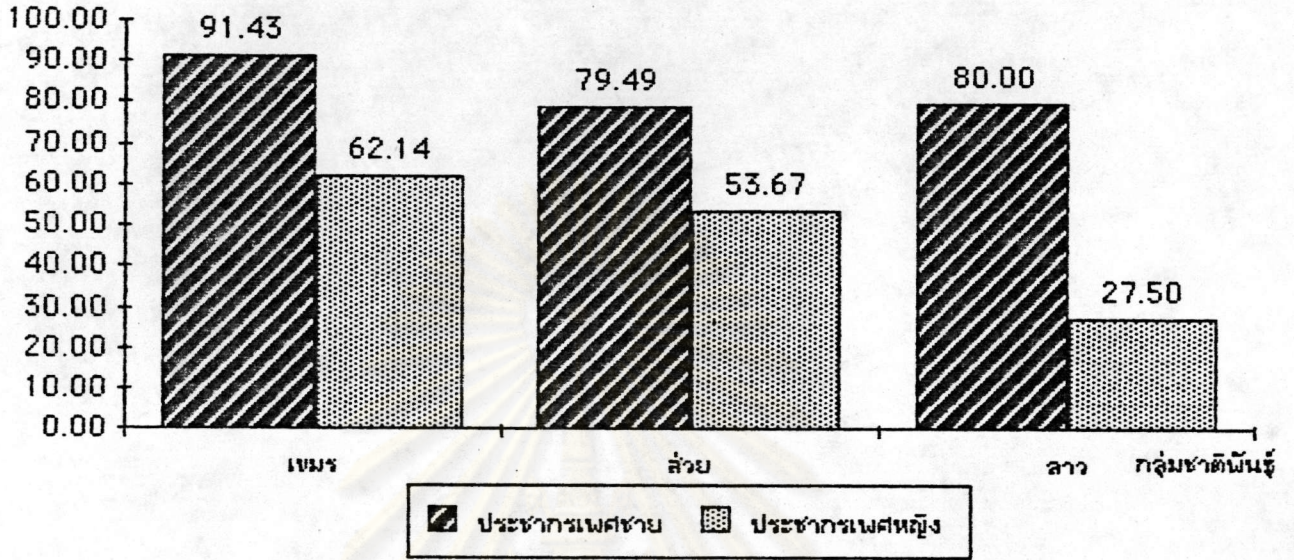
3.1.4 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของประชากรเขมร ส่วยและลาว ที่มีเพศต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่า ประชากรเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยมากกว่าประชากรเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ตาม ส่วนความสามารถในการฟังภาษาไทยเข้าใจ ไม่มีความต่างตามเพศ ดังแสดงในภาพที่ 20 และ 21

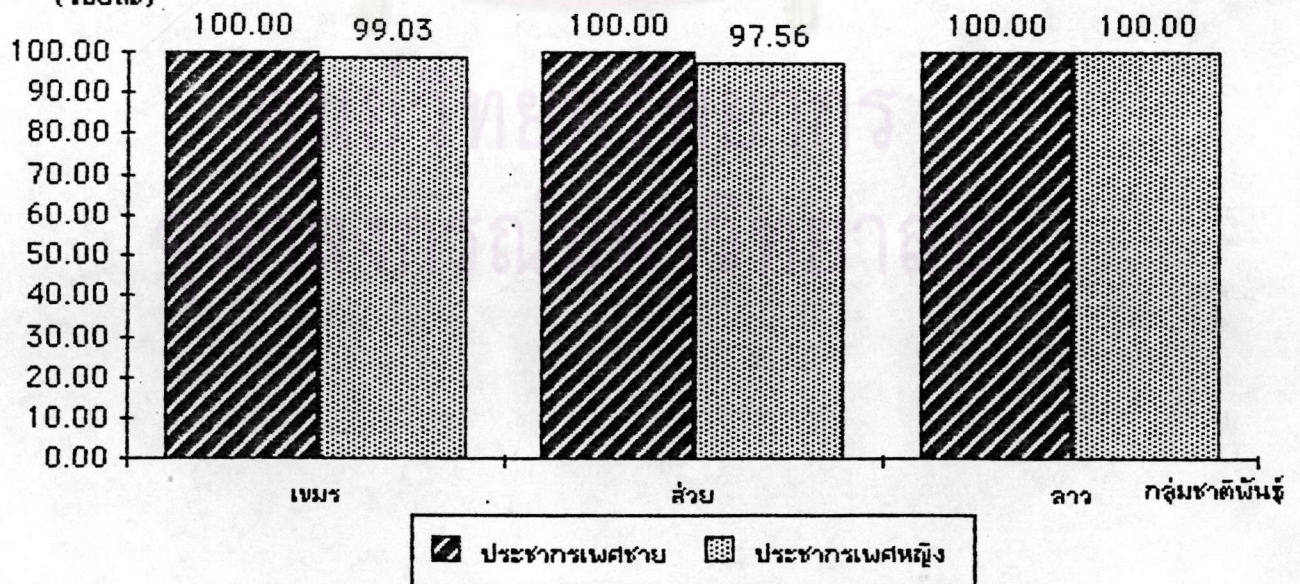

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 20 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาไทยได้
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

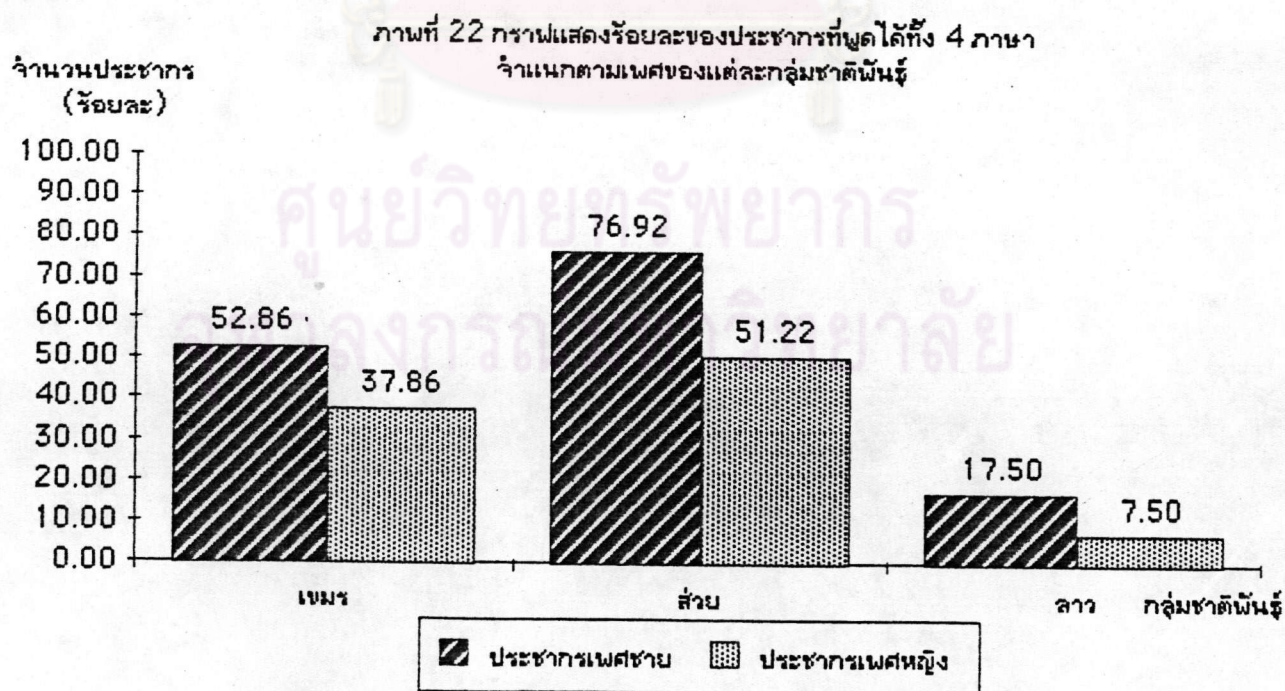

ภาพที่ 21 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาไทยเข้าใจ
จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

การที่ประชากรเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มีจำนวนมากกว่าประชากรเพศหญิง ทั้งในกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ส่วยและลาว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชากรเพศชายมีโอกาสเดินทางออกนอกชุมชนเพื่อติดต่อราชการหรือธุระส่วนตัวมากกว่า ขณะที่ประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่ต้องทำงานอยู่กับบ้าน ชีวิตประจำวันอยู่เพียงแต่ในชุมชนเท่านั้น อีกทั้งประชากรเพศชายบางส่วนมีประสบการณ์จากการทำงานร่วมกับคนที่พูดภาษาไทยมาหลายปี จึงทำให้พูดภาษาไทยได้คล่องแคล่ว ด้วยเหตุนี้จึงอาจมีส่วนทำให้ประชากรเพศชายสามารถพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรเพศหญิง แต่สำหรับความสามารถในการฟังไม่แตกต่างกันเพราะประชากรเกือบทุกคนฟังภาษาไทยเข้าใจ ยกเว้นประชากรเขมรและส่วยเพศหญิงบางคนเท่านั้น

จากการที่ประชากรเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรหญิงนี้ยังมีผลทำให้ประชากรเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาสำคัญของชุมชนทั้ง 4 ภาษาได้มากกว่าประชากรเพศหญิงด้วย ดังแสดงในภาพข้างล่าง

3.2 ความแตกต่างตามอายุ*

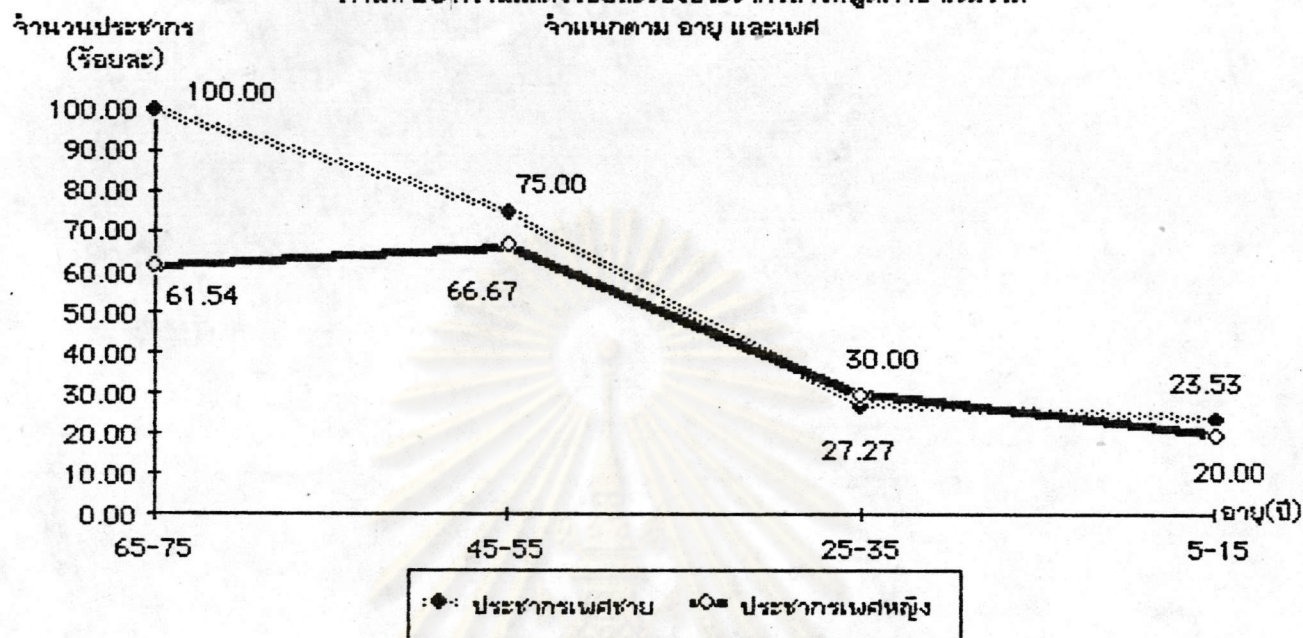
3.2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาเขมร

ความสามารถในการใช้ภาษาเขมรของประชากรเขมร ส่วย และ ลาว ที่มีอายุต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างตามอายุในประชากรเขมร และส่วย แต่จะมีความแตกต่างที่เห็นได้เด่นชัดในประชากรลาว กล่าวคือ ความสามารถในการใช้ภาษาเขมรของประชากรลาวทั้งเพศชายและเพศหญิงกำลังมีแนวโน้มลดลงอย่างมากในกลุ่มประชากรรุ่นหลัง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 23 และ 24

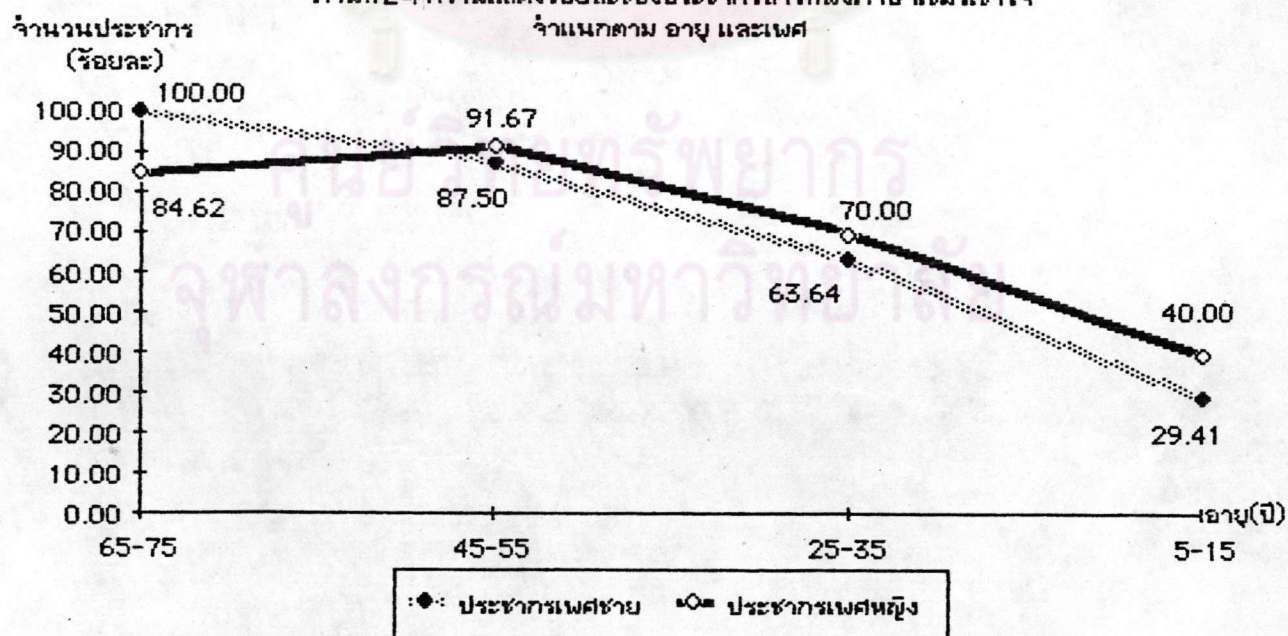
ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ในการนำเสนอกราฟแสดงความแตกต่างตามกลุ่มอายุในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะขอแสดงให้เห็นเฉพาะกราฟของกลุ่มประชากรที่มีความต่างระหว่างกลุ่มอายุเท่านั้น ส่วนกลุ่มประชากรที่ไม่มี ความต่าง ผู้วิจัยไม่ได้แสดงไว้

ภาพที่ 23 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่พูดภาษาเขมรได้
จำแนกตาม อายุ และเพศ

ภาพที่ 24 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่ฟังภาษาเขมรเข้าใจ
จำแนกตาม อายุ และเพศ

จากภาพที่ 23 และ 24 จะเห็นว่าจำนวนประชากรลาวที่พูดภาษาเขมรได้หรือฟังภาษาเขมรเข้าใจ กำลังมีจำนวนลดลงในประชากรรุ่นหลัง ๆ ทั้งเพศชายและหญิง โดยที่ประชากรกลุ่มที่มีอายุมากที่สุด มีผู้ที่สามารถพูดภาษาเขมรได้ทุกคนในเพศชาย และประมาณร้อยละ 62 ในเพศหญิง แต่ประชากรกลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุด มีผู้ที่สามารถพูดภาษาเขมรได้ประมาณร้อยละ 24 ในเพศชาย และประมาณร้อยละ 20 ในเพศหญิง

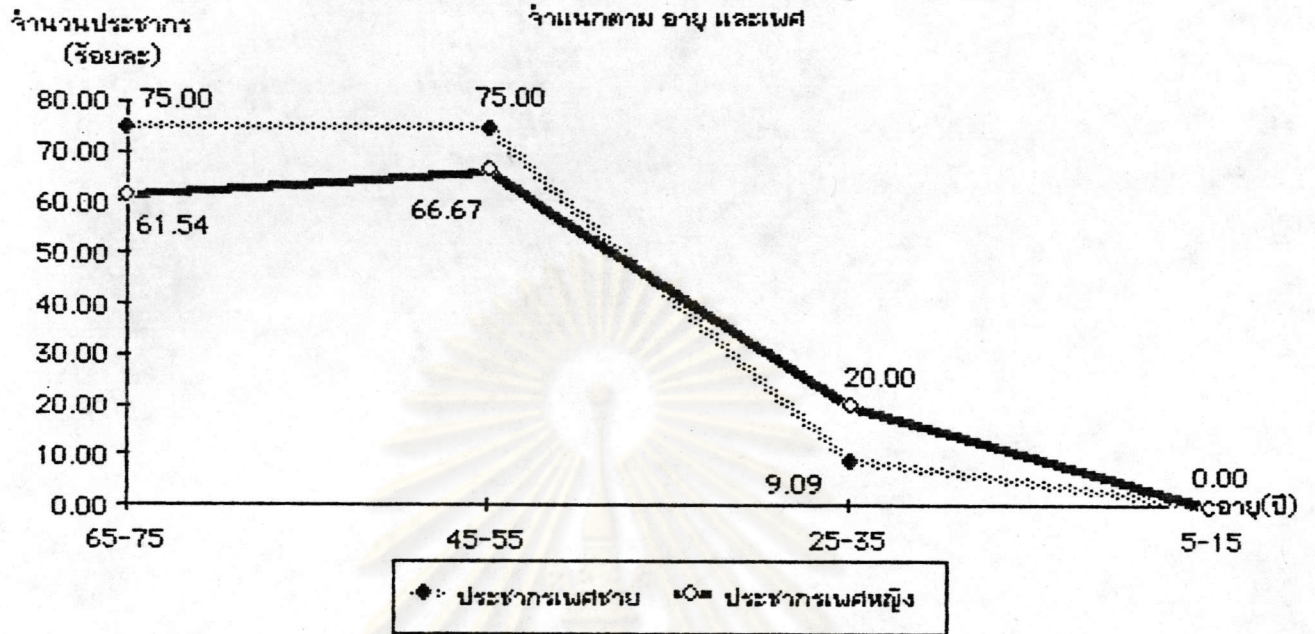
3.2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาส่วย

สำหรับความสามารถในการใช้ภาษาส่วยของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีอายุต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างตามอายุในประชากรส่วย แต่จะมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนในประชากรลาวและเขมร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ดังนี้

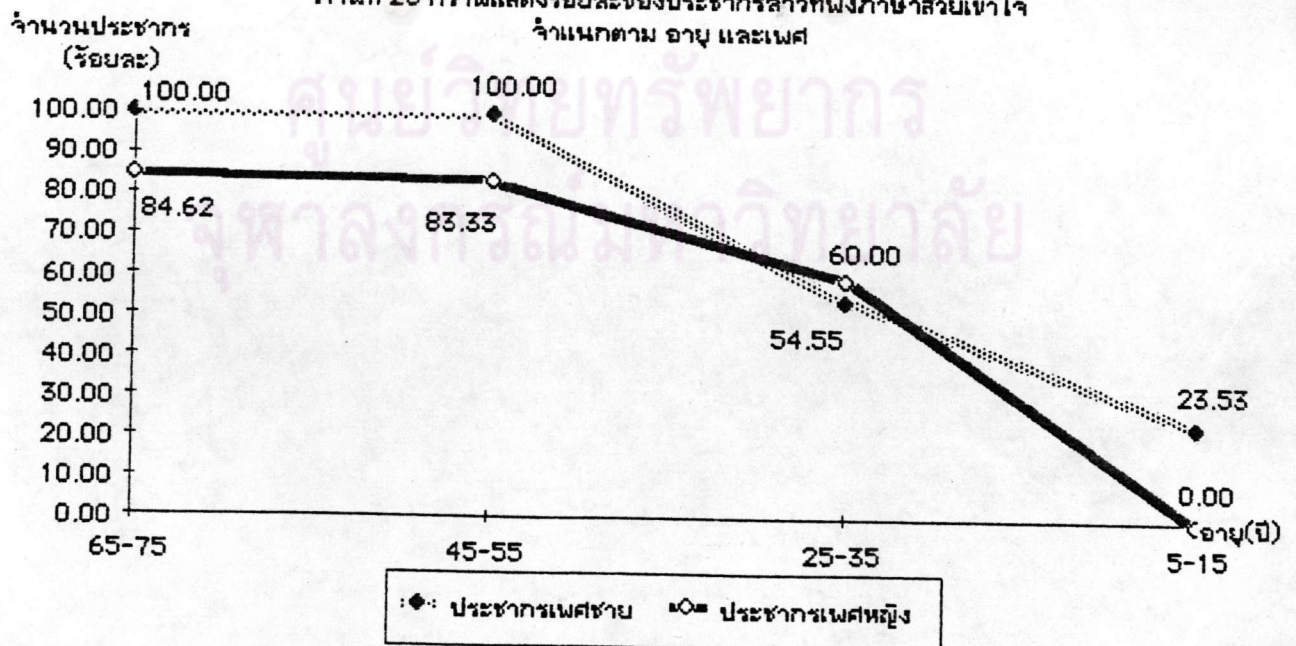
(1) ความสามารถในการใช้ภาษาส่วยของประชากรลาวทั้งเพศชายและหญิงกำลังมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดมากในกลุ่มประชากรรุ่นหลัง ๆ จนอาจถึงกับพูดไม่ได้หรือฟังไม่เข้าใจอีกต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 25 และ 26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 25 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่พูดภาษาส่วยได้
จำแนกตาม อายุ และเพศ

ภาพที่ 26 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่ฟังภาษาส่วยเข้าใจ
จำแนกตาม อายุ และเพศ

จากภาพที่ 25 และ 26 จะเห็นได้ว่าประชากรลาวที่พูดภาษาส่วยได้หรือฟังภาษาส่วย เข้าใจมีจำนวนลดลงในประชากรรุ่นหลัง ๆ และกำลังจะหมดไปจากชุมชน ทั้งนี้เพราะประชากรลาว อายุ 5-15 ปี ซึ่งถือว่าเป็นประชากรลาวรุ่นใหม่ ทั้งเพศชายและหญิงไม่มีผู้ใดสามารถพูดภาษา ส่วยได้ ส่วนในการฟังประชากรเพศชายบางคนยังฟังภาษาส่วยเข้าใจ แต่ประชากรเพศหญิงไม่มีผู้ใด ฟังภาษาส่วยเข้าใจเลย

จากการที่ความสามารถในการใช้ภาษา เขมรและส่วยของประชากรลาวกำลังมีแนวโน้ม ลดลงอย่างมากในกลุ่มประชากรรุ่นหลัง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาส่วยอาจถึงกับพูดไม่ได้หรือฟัง ไม่เข้าใจอีกต่อไป ตามที่กล่าวในข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 นั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1) ในสมัยก่อนการคมนาคมยังไม่สะดวก ชาวบ้านส่วนใหญ่จำเป็นต้องเดินทางด้วยเท้า ไปค้าขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียง และหมู่บ้านบริเวรรอบ ๆ ชุมชนก็มี แต่หมู่บ้านชาวเขมรและส่วยทั้งสิ้น (ดูภาพที่ 2, หน้า 13) ดังนั้นคนลาวในสมัยก่อนจึงมีความจำเป็นต้องรู้ทั้งภาษา เขมรและส่วยด้วย ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในการติดต่อและค้าขาย แต่ในปัจจุบันการคมนาคมขนส่งสะดวกสบายขึ้นกว่าเก่ามาก ทำให้ความจำเป็นในการติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงลด น้อยลง และมีผลทำให้ความจำเป็นในการใช้ภาษา เขมรและส่วยลดลงเช่นกัน

2) ครอบครัวยุคใหม่ของประชากรลาวส่วนใหญ่ตั้งรวมกันอยู่ทางทิศใต้ของชุมชน ดังนั้นโอกาส ในการคบหาสมาคมกับประชากร เขมรและส่วยทางตอนเหนือของชุมชนจึงมีน้อยกว่าที่จะพบปะพูดคุย กับประชากรลาวด้วยกัน

3) ประชากรลาวถือว่าภาษาตมกิดคีร์เหนือกว่าภาษาเขมรและส่วย (มีบางคนถึงกับ กลัวว่าการที่พูดภาษา เขมรและส่วยได้ จะทำให้สำเนียงภาษาลาวของตนผิดเพี้ยนไป) ทั้งนี้เนื่องมา จากภาษาลาวเป็นภาษาประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถใช้เป็นภาษาในการติดต่อกับคน ส่วนใหญ่ได้เข้าใจโดยทั่วไป อีกทั้งประชากรเขมรและส่วยส่วนใหญ่ก็สามารถพูดภาษาลาวได้อีกด้วย ดังนั้นประชากรลาวจึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีความสามารถในการพูดภาษา เขมรและส่วยแต่อย่างใด

4) ค่านิยมในการพูดได้หลายภาษากำลังเปลี่ยนไป กล่าวคือ สมัยก่อนคนส่วนใหญ่จะ นิยมยกย่องผู้ที่มีความสามารถในการพูดหลายภาษา แต่ปัจจุบันค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป คนส่วนใหญ่หัน มานิยมยกย่องผู้ที่มีการศึกษาและมีหน้าที่การงานดีมากกว่า

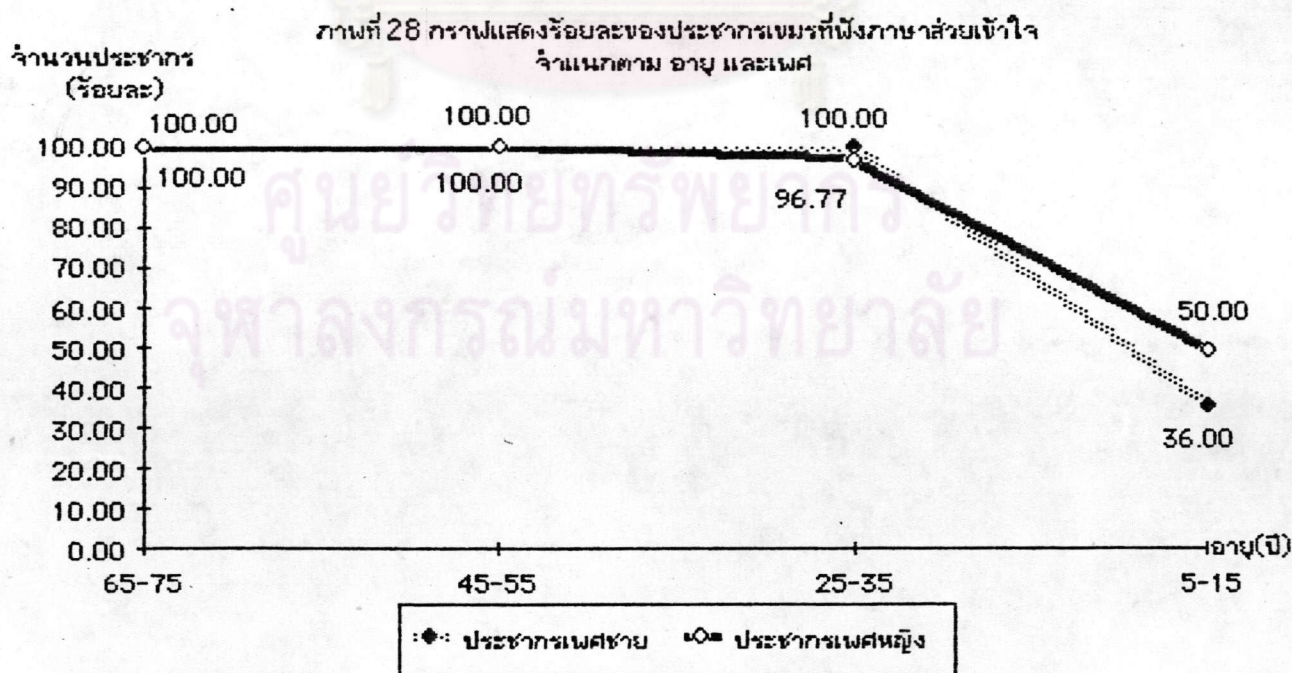
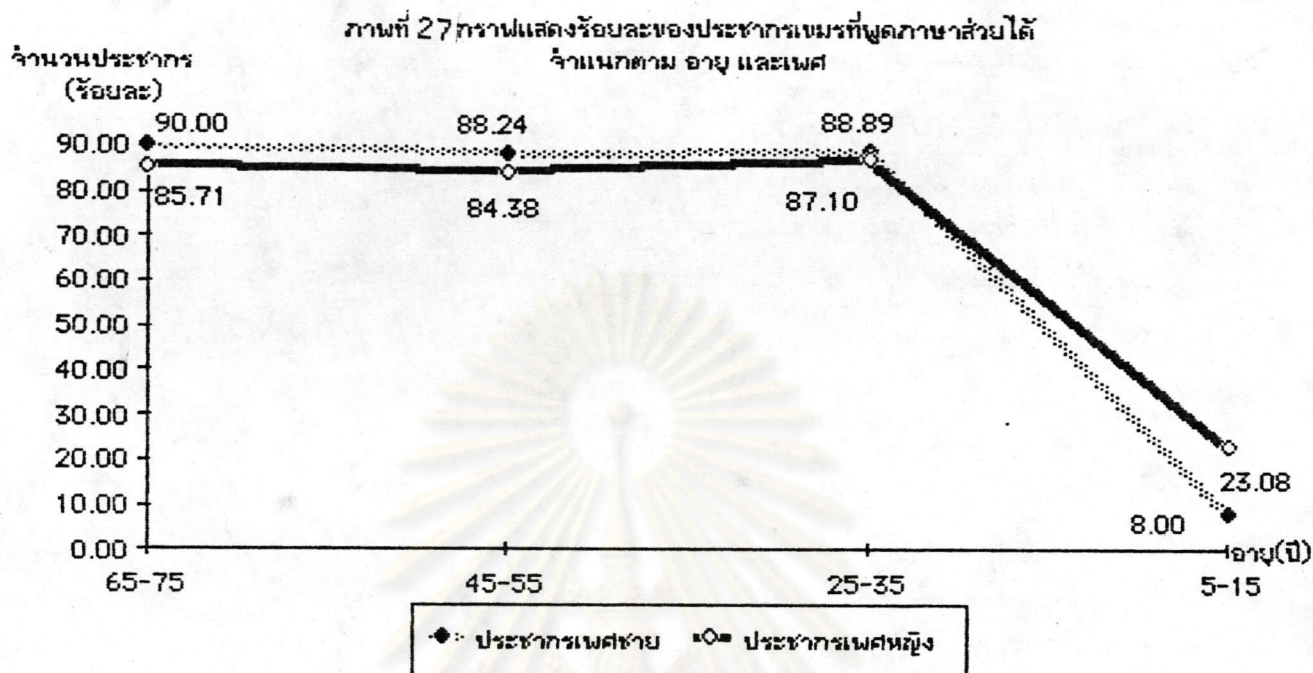
ส่วนการที่ประชากรลาวยังมีความสามารถในการใช้ภาษา เขมรมากกว่าภาษาส่วยนั้น เป็นเพราะว่าจำนวนประชากรเขมรในชุมชนมีถึง 763 คนหรือประมาณร้อยละ 54 ของประชากร ทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของชุมชน ดังนั้นโอกาสของประชากรลาวในการพูดคุย กับประชากร เขมรจึงมีมากกว่าประชากรส่วย ซึ่งถือว่าเป็นประชากรกลุ่มน้อยของชุมชน

นอกจากนี้การที่ความสามารถในการใช้ภาษาเขมรและส่วยลดลงเช่นนี้ ยังมีผลต่อความสามารถในการพูดหลายภาษาของประชากรลาวอีกด้วย กล่าวคือ ประชากรลาวรุ่นใหม่หรือประชากรรุ่นต่อไป มีแนวโน้มที่จะพูดได้เพียง 2 ภาษาเท่านั้น คือ ลาว-ไทย ซึ่งต่างจากประชากรรุ่นก่อน ๆ ที่พูดได้ 3-4 ภาษา คือ เขมร-ส่วย-ลาว-(ไทย)

(2) ประชากรเขมรอายุ 5-15 ปี ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของประชากรเขมรรุ่นใหม่ ทั้งเพศชายและหญิง มีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยลดลงอย่างมากจากประชากรรุ่นก่อน ๆ ดังแสดงในภาพ 27 และ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากภาพที่ 27 และ 28 จะเห็นได้ว่าประชากรเขมรรุ่นใหม่ทั้งเพศชายและหญิงมีความสามารถในการพูดและฟังเข้าใจภาษาส่วยลดลงอย่างมากหากเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอายุอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยได้ดี ทั้งนี้อาจเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการคือ

1) ปัจจุบันการคมนาคมสะดวกสบายขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก การติดต่อหรือค้าขายของประชากรเขมรกับหมู่บ้านส่วยบริเวณใกล้เคียงน้อยลง ทำให้ความจำเป็นในการใช้ภาษาส่วยลดลงเช่นกัน

2) ประชากรส่วยนับได้ว่าเป็นประชากรกลุ่มน้อยของชุมชนเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของเขมรและลาว อีกทั้งประชากรส่วยสามารถพูดภาษาเขมรได้เป็นส่วนใหญ่อยู่แล้ว จึงยังเป็นมูลเหตุทำให้ความจำเป็นในการใช้ภาษาส่วยเพื่อการสื่อสารลดน้อยลงไปอีก

จากการลดลงอย่างมากของความสามารถในการใช้ภาษาส่วยของประชากรเขมรรุ่นใหม่ทั้งเพศชายและหญิงนี้ จะมีผลกระทบต่อความสามารถในการพูดหลายภาษาอีกด้วย กล่าวคือประชากรเขมรรุ่นใหม่หรือประชากรรุ่นต่อไปมีแนวโน้มที่จะพูดได้เพียง 3 ภาษาเท่านั้น คือ เขมร-ลาว-ไทย ซึ่งต่างจากประชากรรุ่นก่อน ๆ ที่สามารถพูดได้ถึง 4-5 ภาษาคือ เขมร-ส่วย-ลาว-ไทย (เขอ)

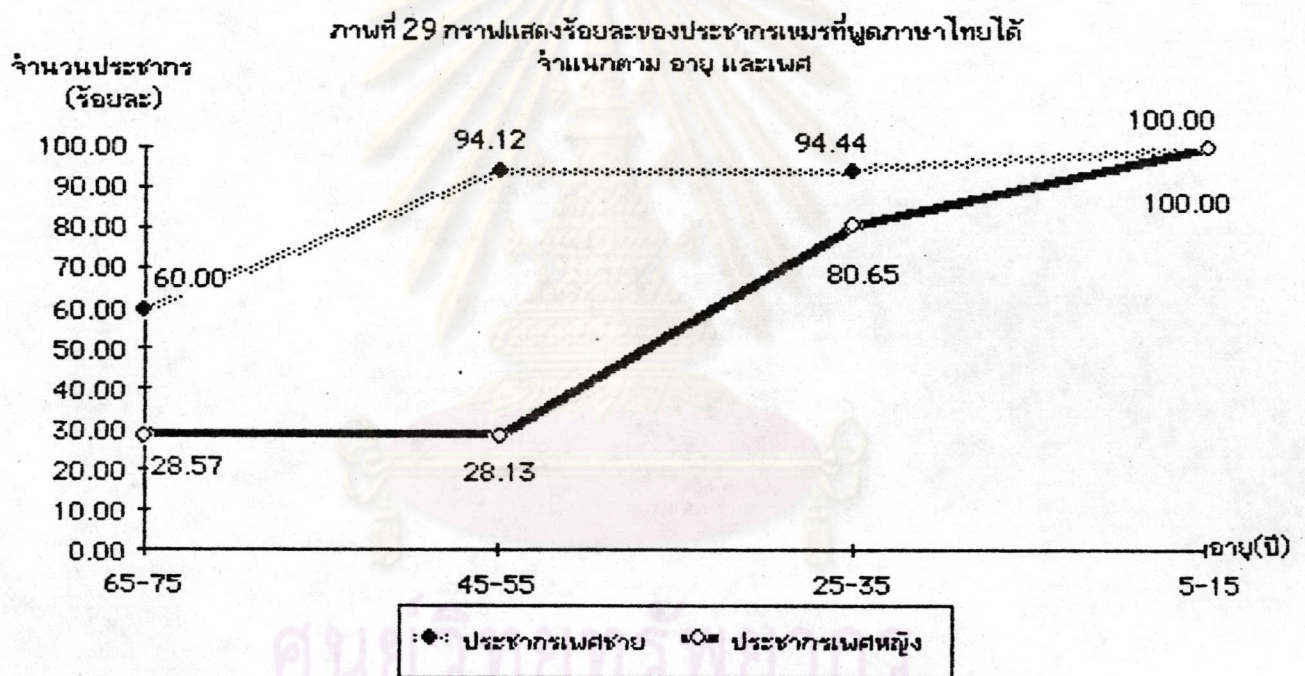
แม้ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปดังกล่าว แต่ผู้วิจัยก็คิดว่าคงจะไม่เป็นมูลเหตุทำให้ชุมชนหลายภาษาแห่งนี้เปลี่ยนไปเป็นชุมชนภาษาเดียวได้ การเปลี่ยนแปลงคงจะดำเนินไปในลักษณะที่ว่าประชากรบางกลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้นที่อาจมีภาวะหลายภาษาลดลง ซึ่งคงจะได้แก่ ประชากรลาวและประชากรเขมร ส่วนประชากรส่วยก็ยังคงมีภาวะหลายภาษาอยู่เช่นเดิม เนื่องจากเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มที่เล็กที่สุด นอกจากนี้ภาษาเขมรและภาษาส่วยก็ยังมีการใช้สื่อสารภายในกลุ่มของตนอยู่ โดยเฉพาะในครอบครัว อีกทั้งหมู่บ้านรอบ ๆ ชุมชนเป็นบริเวณที่มีคนเขมรและคนส่วยอยู่อย่างหนาแน่น และการอพยพเข้ามาในชุมชนของคนเขมรและคนส่วยก็ยังคงมีอยู่เรื่อย ๆ

3.2.3 ความสามารถในการใช้ภาษาลาว

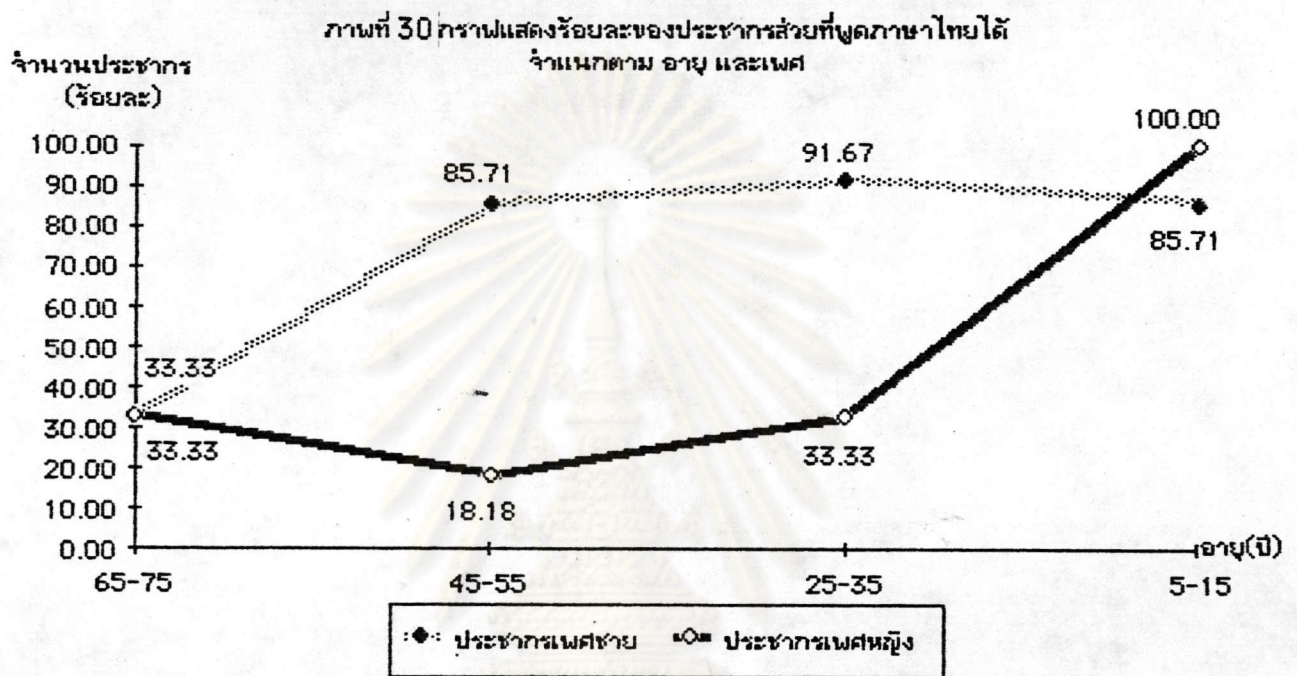
ความสามารถในการภาษาลาวของประชากร เขมร ส่วย และลาว ที่มีอายุต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าประชากรทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ไม่มีความต่างตามอายุในความสามารถในการใช้ภาษาลาว ทั้งนี้เพราะประชากรสามารถพูดภาษาลาวได้เกือบทุกคน และฟังภาษาลาวเข้าใจทุกคน

3.2.4 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย

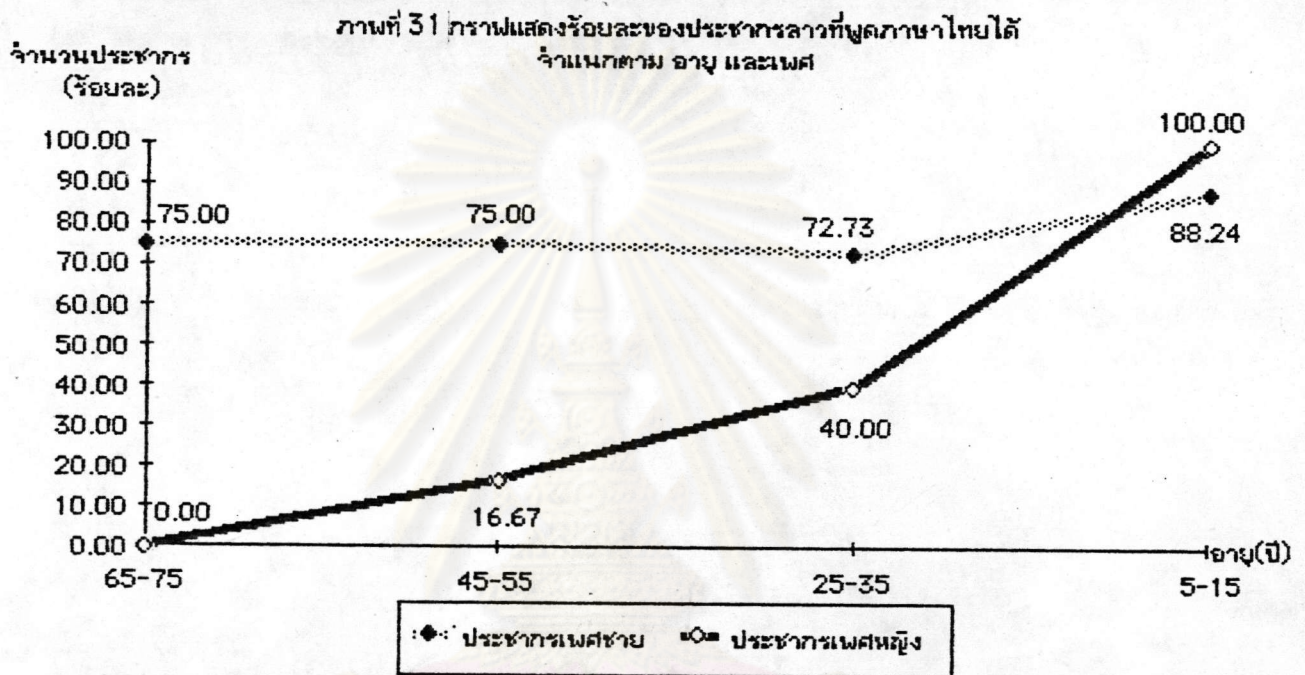
ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของประชากรเขมร ส่วยและลาว ที่มีอายุต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าประชากรรุ่นหลัง ๆ ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่า ไม่ว่าจะเป็ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ใดก็ตาม สำหรับความสามารถในการฟังภาษาไทยนั้น เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจึงไม่ขอแสดงกราฟไว้ ส่วนความแตกต่างในการพูดภาษาไทยนั้น แสดงในภาพที่ 29 30 และ 31 ดังนี้

ภาพที่ 29 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความสามารถในการพูดภาษาไทยของประชากรเขมรที่มีอายุต่าง ๆ กัน ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า ประชากรเขมรเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยแตกต่างจากประชากรเขมรเพศหญิงอย่างชัดเจน

ภาพที่ 30 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความสามารถในการพูดภาษาไทยของประชากรส่วยที่มีอายุต่าง ๆ กัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งสังเกตเห็นได้ว่าประชากรส่วยเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยแตกต่างจากประชากรส่วยเพศหญิงอย่างชัดเจน

ภาพที่ 31 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความสามารถในการพูดภาษาไทยของประชากรลาวที่มีอายุต่าง ๆ กัน ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า ประชากรลาวเพศชายมีความสามารถในการพูดภาษาไทยแตกต่างจากประชากรลาวเพศหญิงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะประชากรกลุ่มที่มีอายุมากที่สุดพบว่า ประชากรเพศหญิงไม่มีผู้ใดสามารถพูดภาษาไทยได้เลย

การที่ประชากรรุ่นอายุน้อยมีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรรุ่นอายุมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุ 2 ประการคือ

1) เมื่อประชากรมีอายุมากขึ้น ความสามารถในการพูดภาษาไทยจะลดลง เพราะว่าหลังจากออกโรงเรียนแล้ว ความจำเป็นในการพูดภาษาไทยก็ลดลง ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันในชุมชนไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยเท่าใดนัก อีกทั้งมีคนพูดภาษาไทยกลางเป็นภาษาแม่เพียง 6 คนเท่านั้น

2) ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารเจริญก้าวหน้ามาก ทำให้อิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานแพร่เข้ามายังชุมชนมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ ประชากรรุ่นใหม่จึงมีโอกาสที่จะได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมากกว่าประชากรรุ่นก่อน ๆ

และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของอายุและเพศของประชากรพร้อมกัน ผู้วิจัยพบว่า ประชากรเพศหญิงที่มีอายุมากมีแนวโน้มว่าจะพูดภาษาไทยได้น้อยกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และอยู่ในอัตราที่มากกว่าประชากรเพศชาย และสิ่งนี้ยังมีผลทำให้ความสามารถในการพูดได้หลายภาษาลดลงดังนี้

ประชากรเขมร และส่วยเพศหญิง ที่พูดได้ 4 ภาษาคือ เขมร-ส่วย-ลาว-ไทย เมื่ออายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะพูดได้เหลือเพียง 3 ภาษา คือ เขมร-ส่วย -ลาว

ประชากรลาวเพศหญิง ที่พูดได้ 2 ภาษาคือ ลาว-ไทย เมื่อมีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะพูดภาษาลาวได้ภาษาเดียวต่อไป

จากปรากฏการณ์เช่นนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุที่ว่า หลังจากทิ้งการศึกษาจากโรงเรียนแล้ว ประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่มักแต่งงานมีครอบครัวอยู่ในชุมชน มิได้โยกย้ายไปอยู่ที่อื่น ชีวิตประจำวันอยู่แต่ในชุมชน อีกทั้งในชุมชนก็มีคนพูดภาษาไทยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นโอกาสในการพูดภาษาไทยเพื่อติดต่อกับบุคคลภายนอกหรือคนที่พูดภาษาไทยจึงมีน้อย ด้วยเหตุนี้พอเมื่อมีอายุมากขึ้น ความสามารถในการพูดภาษาไทยจึงลดลงและบางคนถึงกับพูดไม่ได้ก็มี นอกจากนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาไทยเนื่องมาจากว่าภาษาลาวสามารถใช้สื่อสารได้อย่างกว้างขวางอยู่แล้ว ส่วนการที่ประชากรเพศชายที่มีอายุมากมีแนวโน้มว่าจะพูดภาษาไทยน้อยลงในอัตราที่น้อยกว่าประชากรเพศหญิงนั้น เป็นเพราะว่าประชากรเพศชายยังมีโอกาสในการพูดภาษาไทยเพื่อติดต่อกับราชการหรือธุรกิจส่วนตัวกับบุคคลภายนอกชุมชนหรือคนที่พูดภาษาไทยมากกว่าเพศหญิง

นอกจากความต่างตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ ของประชากรแล้วยังมีความต่างอีกประการหนึ่งที่น่าจะกล่าวถึง คือ หมู่บ้านของประชากร เพราะจากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรแตกต่างกันไปตามหมู่บ้านของประชากรดังนี้

(1) ประชากรส่วนใหญ่ที่พูดได้ 2 ภาษา ลาว-ไทย หรือประมาณร้อยละ 78 ของประชากรที่พูดได้ทั้งหมดและประชากรที่พูดภาษาลาวได้ภาษาเดียวทั้งหมด เป็นประชากรที่อยู่ในหมู่บ้าน 13 บ้านลาวเดิม ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรลาวอยู่หนาแน่น

(2) ประชากรที่พูดได้ทั้ง 4 ภาษา เขมร-ส่วย-ลาว-ไทย เป็นประชากรที่อยู่ในหมู่บ้านที่ 1 บ้านหนองอารีซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรเขมรหนาแน่นมากกว่า คือ ประมาณร้อยละ 75 ของผู้ที่พูดได้ 4 ภาษาทั้งหมด

สรุป

จากการศึกษาเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม พบว่า ประชากรส่วนใหญ่พูดได้ตั้งแต่ 3 ภาษาขึ้นไปและส่วนใหญ่ฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับภาษาซึ่งกันและกันของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนได้เป็นอย่างดี และในบรรดาภาษาที่พูดได้นั้น ภาษาลาวเป็นภาษาที่เด่นที่สุดของชุมชน เพราะภาษาลาวเป็นทั้งภาษาหลักภาษาหนึ่งของชุมชน และเป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นภาษาแม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในชุมชนก็ตาม จากการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรตามกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า ประชากรเขมรและประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ภาษาของกันและกันมากกว่าประชากรลาว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชน 2 กลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กันมาแต่โบราณ ทั้งลักษณะทางภาษาก็คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้พบว่าประชากรเขมรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยสูงสุด อาจมีสาเหตุหรือแรงผลักดันอันเนื่องมาจากเรื่องของการแข่งขันในการใช้ภาษาไทยระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ และพบว่าประชากรส่วยมีความสามารถในการใช้ได้ทั้ง 4 ภาษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ สาเหตุของปรากฏการณ์นี้คงเป็นเพราะชาวส่วยเป็นคนกลุ่มน้อยของชุมชน จึงใช้ความพยายามปรับตัวให้เข้ากับคนกลุ่มอื่นในชุมชนที่มีจำนวนมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า ประชากรเพศชายส่วนใหญ่มีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชากรเพศชายมีโอกาสเดินทางออกนอกชุมชนมากกว่า และเมื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในชุมชนกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนในกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ ได้แก่ ประชากรลาวรุ่นใหม่มีความสามารถในการใช้ภาษาเขมรและส่วยลดลง ทำให้มีแนวโน้มว่าประชากรลาวรุ่นต่อไปจะพูดได้เพียง 2 ภาษา คือ ลาว-ไทย และประชากรเขมรรุ่นใหม่มีความสามารถในการใช้ภาษาส่วยลดลงอย่างมาก ทำให้มีแนวโน้มว่าประชากรเขมร

รุ่นต่อไปจะพูดได้เพียง 3 ภาษา คือ เขมร-ลาว-ไทย ทั้งนี้คงเป็นเพราะปัจจุบันค่านิยมในการพูดได้หลายภาษาได้เปลี่ยนแปลงไปจนต่างจากสมัยก่อนซึ่งยกย่องผู้พูดได้หลายภาษา ประกอบกับความจำเป็นในการติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงลดน้อยลง ซึ่งมีผลทำให้ความจำเป็นในการใช้ภาษาเขมรและส่วยลดลงเช่นกัน อย่างไรก็ตามแนวโน้มของทั้งชุมชนคือ ประชากรรุ่นหลัง ๆ มีความสามารถในการพูดภาษาไทยได้มากกว่าประชากรรุ่นก่อน ๆ สาเหตุคงเป็นเพราะประชากรรุ่นหลัง ๆ มีโอกาสในการใช้ภาษาไทยมากกว่า และได้รับอิทธิพลของภาษาไทยจากสื่อมวลชน และระบบการศึกษาต่าง ๆ มากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย